

ADDENDA A L'INFORME DE CONJUNTURA

**Impactes econòmics del conflicte al
Golf Pèrsic sobre l'economia global,
europea, espanyola i catalana**

MARÇ DE 2026

ÍNDICE

0. Resum Executiu	11
1. Context geopolític i riscos econòmics globals.....	14
1.1 L'estret d'Ormuz com a punt crític del sistema energètic mundial	14
1.2 Evolució recent de les tensions geopolítiques a la regió	14
1.3 Impacte geoeconòmic dels conflictes energètics	15
1.4 Repercussions en els mercats energètics internacionals.....	15
1.5 Dependència energètica europea	16
1.6 Dependència energètica d'Espanya	17
1.7 Origen geogràfic del petroli i del gas importats per Espanya	17
1.8 Importància dels mercats energètics en el sistema econòmic global	18
Conclusió de l'apartat.....	18
2. Impactes immediats observats en els mercats energètics i financers....	19
2.1 Xoc energètic	19
2.2 Volatilitat financera i evolució de les principals borses	21
2.3 Impacte inflacionari immediat	22
Conclusió de l'apartat.....	23
3. Avaluacions d'organismes internacionals i serveis d'estudis	24
3.1 Fons Monetari Internacional (FMI)	24
3.2 S&P Global.....	25
3.3 Serveis d'estudis del sector financer.....	25
3.4 Anàlisi d'institucions acadèmiques i centres d'investigació.....	25
3.5 Perspectives de consultores internacionals	26
Conclusió de l'apartat.....	26
4. Impactes previsibles a mitjà termini sobre l'economia mundial.....	27
4.1 Inflació estructuralment més elevada	27
4.2 Menor creixement global	28
4.3 Canvis en la política monetària	29
4.4 Reconfiguració energètica global.....	29
4.5 Reordenació geoeconòmica i major fragmentació	30
4.6 Impacte sobre la inversió empresarial	30
4.7 Efectes sobre el comerç internacional i les cadenes de subministrament	31
4.8 Implicacions específiques per a economies importadores d'energia..	31

Conclusió de l'apartat.....	31
5. Impacte macroeconòmic d'un augment permanent del 10 % del preu del petroli	33
5.1 Impacte sobre la inflació	33
5.1.1 Canal directe sobre carburants i combustibles	34
5.1.2 Canal indirecte sobre transport i logística.....	34
5.1.3 Canal sobre el component no energètic de l'IPC.....	35
5.1.4 Risc d'efectes de segona ronda	35
5.1.5 Valoració general de l'impacte inflacionari.....	35
5.2 Impacte sobre el PIB	35
5.2.1 Pèrdua de renda real de les llars	36
5.2.2 Augment dels costos empresarials.....	36
5.2.3 Deteriorament del sector exterior energètic	36
5.2.4 Impacte sobre la confiança i la inversió	36
5.2.5 Valoració general de l'impacte sobre el PIB	37
5.3 Impacte sobre l'ocupació.....	37
5.3.1 El llindar de creació d'ocupació.....	37
5.3.2 Sectors laborals més exposats	37
5.4 Impacte sectorial	38
5.4.1 Transport i logística	38
5.4.2 Indústria intensiva en energia.....	38
5.4.3 Agricultura i fertilitzants.....	38
5.4.4 Turisme i aviació	38
5.4.5 Sectors potencialment beneficiats.....	38
5.5 Comparació quantitativa: Espanya, zona euro i economia mundial ..	38
5.5.1 Quadre comparatiu d'impacte estimat	38
5.6 Evidència històrica	39
5.7 Mecanisme econòmic general	40
5.8 Què passaria a mitjà termini	40
Conclusió de l'apartat.....	40
6. Impactes específics per a Europa	41
6.1 Dependència energètica exterior i vulnerabilitat estructural.....	41
6.2 Impacte sobre la inflació energètica i general	41
6.3 Deteriorament de la competitivitat industrial	42
6.4 Efectes sobre el creixement econòmic europeu	43

6.4.1 Canal de consum	43
6.4.2 Canal d'inversió.....	43
6.4.3 Canal exterior	43
6.4.4 Canal de confiança.....	43
6.5 Riscos per a la política monetària del BCE	44
6.6 Diferències dins de la Unió Europea.....	44
6.7 El cas espanyol dins del context europeu	45
6.8 Impacte sobre el comerç i la logística europea	45
6.9 Riscos polítics i socials dins d'Europa.....	45
Conclusió de l'apartat.....	46
7. Escenaris prospectius del conflicte.....	47
7.1 Lògica general dels escenaris	47
7.2 Escenari 1: conflicte limitat.....	48
7.2.1 Impacte energètic.....	48
7.2.2 Impacte macroeconòmic	48
7.2.3 Valoració general	49
7.3 Escenari 2: conflicte prolongat	49
7.3.1 Impacte energètic.....	49
7.3.2 Impacte macroeconòmic global	50
7.3.3 Impacte sobre Europa	50
7.3.4 Impacte sobre Espanya i Catalunya	50
7.3.5 Valoració general	51
7.4 Escenari 3: escalada regional	51
7.4.1 Impacte energètic.....	51
7.4.2 Impacte macroeconòmic global	51
7.4.3 Impacte sobre Europa	52
7.4.4 Impacte sobre Espanya i Catalunya	52
7.4.5 Valoració general	52
7.5 Factors determinants entre escenaris	52
7.5.1 Durada del conflicte	52
7.5.2 Afectació d'infraestructures energètiques.....	53
7.5.3 Bloqueig o inseguretat del trànsit marítim.....	53
7.5.4 Capacitat de substitució de subministraments	53
7.5.5 Reacció política i coordinació internacional	53
7.6 Quadre de síntesi dels escenaris.....	53

7.7 Anàlisi de sensibilitat del preu del petroli.....	54
7.7.1 Escenari amb Brent al voltant de 80 dòlars	54
7.7.2 Escenari amb Brent al voltant de 100 dòlars.....	54
7.7.3 Escenari amb Brent al voltant de 120 dòlars o més	54
7.8 Implicacions específiques per a Europa, Espanya i Catalunya.....	54
7.8.1 Per a Europa	54
7.8.2 Per a Espanya	54
7.8.3 Per a Catalunya	55
Conclusió de l'apartat.....	55
8. Impacte del conflicte a l'Orient Mitjà en les relacions econòmiques de Catalunya amb la regió	56
8.1 Context geopolític i riscos econòmics per a Catalunya	56
8.2 Pes de l'Orient Mitjà en el comerç exterior català.....	57
8.3 Exportacions catalanes a l'Orient Mitjà per països.....	58
Quadre d'exportacions de Catalunya amb l'Orient Mitjà per països (2025)	58
8.3.1 Emirats Àrabs Units	58
8.3.2 Aràbia Saudita	59
8.3.3 Israel.....	59
8.3.4 Altres mercats.....	59
8.4 Principals productes exportats per Catalunya	59
8.4.1 Exposició de sectors industrials i manufactureres	60
8.4.2 Paper de productes amb demanda relativament resilient.....	60
8.5 Importacions catalanes procedents de la regió.....	60
8.6 El cas específic de l'Iran	61
8.7 Empreses catalanes presents a l'Orient Mitjà	61
8.7.1 Infraestructures, construcció i enginyeria	61
8.7.2 Tecnologia, digitalització i consultoria.....	61
8.7.3 Equipament industrial i tecnologia aplicada	61
8.7.4 Il·luminació, serveis tècnics i equipaments especialitzats.....	62
8.7.5 Serveis financers i empresarials	62
8.7.6 Alimentació i productes de consum	62
8.8 Impacte potencial sobre l'economia catalana	62
8.8.1 Augment dels costos energètics	62
8.8.2 Augment de la inflació i dels tipus d'interès.....	63
8.8.3 Disrupcions logístiques	63

8.8.4	Impacte en exportacions.....	63
8.9	Valoració general per a Catalunya	63
	Conclusió de l'apartat.....	63
9.	Relacions comercials i d'inversió entre Catalunya i els Estats Units	65
9.1	Importància dels Estats Units per a l'economia catalana	65
9.2	Exportacions catalanes als Estats Units.....	66
9.2.1	Perfil sectorial de les exportacions	66
9.2.2	Principals productes exportats	67
9.2.3	Importància estratègica del mercat nord-americà	67
9.3	Importacions catalanes dels Estats Units	67
9.3.1	Composició sectorial de les importacions	68
9.3.2	Pes de l'energia en les importacions.....	68
9.3.3	Altres productes importats	69
9.3.4	Base importadora catalana	69
9.4	Inversió i presència empresarial	69
9.4.1	Inversió nord-americana a Catalunya.....	69
9.4.2	Inversió catalana als Estats Units	70
9.4.3	Valor estratègic de la implantació directa.....	70
9.5	Riscos potencials en el context actual	70
9.5.1	Risc comercial.....	70
9.5.2	Risc energètic	71
9.5.3	Risc d'inversió i confiança	71
9.5.4	Risc sistèmic.....	71
9.6	Valoració general de la relació Catalunya–Estats Units.....	71
	Conclusió de l'apartat.....	71
10.	Comerç exterior amb països implicats en el conflicte	73
10.1	Consideracions generals sobre el pes comercial dels països implicats	73
10.2	Països del Golf Pèrsic: importància energètica i comercial	74
10.2.1	Aràbia Saudita.....	74
10.2.2	Emirats Àrabs Units.....	74
10.2.3	Qatar.....	75
10.2.4	Kuwait i Oman.....	75
10.3	Israel: rellevància comercial, tecnològica i geopolítica	75
10.4	Iran: pes comercial reduït, importància geopolítica elevada.....	76

10.5 Estats Units: actor geopolític central i soci econòmic clau.....	76
10.6 Estructura del risc comercial: directe i indirecte.....	77
10.6.1 Risc directe	77
10.6.2 Risc indirecte	77
10.7 Efectes sobre sectors exportadors i importadors catalans.....	77
10.7.1 Sectors exportadors més exposats.....	77
10.7.2 Sectors importadors i intensius en energia	78
10.8 Valoració global de l'exposició comercial.....	78
Conclusió de l'apartat.....	78
11. Possibles mesures de política econòmica.....	80
11.1 Principis generals de resposta econòmica	80
11.1.1 Prioritzar la seguretat energètica	80
11.1.2 Protegir la competitivitat del teixit productiu.....	80
11.1.3 Evitar respostes indiscriminades o permanents a un xoc que pot ser temporal	80
11.1.4 Coordinar els diferents nivells institucionals.....	81
11.1.5 Combinar mesures de curt termini i mesures estructurals.....	81
11.2 Mesures que podria adoptar la Generalitat de Catalunya	81
11.2.1 Suport a la internacionalització i diversificació de mercats	81
11.2.2 Impuls a l'eficiència energètica i a l'autonomia del teixit productiu.....	82
11.2.3 Suport a sectors especialment exposats.....	82
11.2.4 Seguiment i alerta econòmica primerenca	83
11.2.5 Coordinació amb agents econòmics i socials	83
Conclusió de l'apartat 11.2.....	84
11.3 Mesures que podria adoptar el Govern d'Espanya	84
11.3.1 Garantir la seguretat energètica	84
11.3.2 Accelerar la transició energètica com a política de seguretat econòmica.....	84
11.3.3 Suport a sectors intensius en energia i a la competitivitat industrial.....	85
11.3.4 Política fiscal i suport a llars vulnerables	85
11.3.5 Coordinació exterior i diplomàcia econòmica.....	86
Conclusió de l'apartat 11.3.....	86
11.4 Mesures que podria adoptar la Unió Europea.....	86
11.4.1 Mesures ja adoptades per la UE en els darrers anys.....	86

11.4.2	Mesures addicionals que podria prendre la Comissió Europea ..	87
11.4.3	Paper de la UE en competitivitat i autonomia estratègica	88
	Conclusió de l'apartat 11.4	88
11.5	Possible escalada de tensions comercials amb els Estats Units	88
11.5.1	Quines mesures addicionals podria prendre l'Administració nord-americana	88
11.5.2	Quins efectes podria tenir sobre l'economia catalana i espanyola	89
11.5.3	Resposta europea i espanyola davant aquest risc	89
11.6	Valoració general de política econòmica.....	89
	Conclusió de l'apartat.....	90
12.	Seguiment institucional dels impactes econòmics del conflicte.....	90
12.1	Necessitat d'un mecanisme específic de seguiment com un grup de treball interdepartamental focalitzat a les afectacions econòmiques derivades de la crisi geopolítica al Golf Pèrsic, que ha anunciat i creat el Govern Català.....	91
12.2	Funcions que podria assumir el Grup de treball interdepartamental	92
12.2.1	Seguiment periòdic dels impactes econòmics.....	92
12.2.2	Anàlisi de l'impacte sectorial	92
12.2.3	Coordinació entre departaments i organismes.....	93
12.2.4	Un treball del Govern amb el concurs dels agents econòmics i socials	93
12.2.5	Elaboració de recomanacions de política econòmica	93
12.3	Periodicitat i metodologia de treball.....	94
12.3.1	Reunions periòdiques.....	94
12.3.2	Productes de seguiment	94
12.3.3	Indicadors clau	94
12.4	Avantatges d'aquest mecanisme de seguiment.....	95
	Anticipació.....	95
	Coordinació	95
	Eficiència institucional	95
	Orientació a la presa de decisions.....	95
	Legitimitat i interlocució.....	95
12.5	Límits i condicions d'èxit.....	95
12.6	Valoració general.....	96
	Conclusió de l'apartat.....	96
13.	Mecanismes de transmissió del xoc energètic a l'economia	97

13.1	Naturalesa del xoc energètic	97
13.2	Primer canal: augment del preu del petroli i del gas	97
13.3	Segon canal: trasllat als costos energètics interns	98
13.4	Tercer canal: augment dels costos de producció empresarials	98
13.5	Quart canal: trasllat parcial als preus finals i inflació	99
13.6	Cinquè canal: pèrdua de renda real de les llars	99
13.7	Sisè canal: deteriorament del sector exterior energètic.....	100
13.8	Setè canal: reducció de la inversió empresarial	100
13.9	Vuitè canal: impacte sobre l'ocupació	101
13.10	Novè canal: efecte sobre expectatives i confiança	101
13.11	Desè canal: efectes sobre la política monetària i financera.....	102
13.12	Especificitats del mecanisme de transmissió a Catalunya	102
13.12.1	Economia oberta i industrial.....	102
13.12.2	Pes de sectors manufactureres i exportadors	102
13.12.3	Dependència logística	103
13.12.4	Efecte sobre llars i poder adquisitiu	103
13.13	Esquema sintètic de transmissió del xoc energètic	103
13.14	Valoració general	103
	Conclusió de l'apartat.....	104
14.	Referències bibliogràfiques i fonts.....	105
14.1	Organismes internacionals	105
14.2	Institucions econòmiques europees i espanyoles.....	106
14.3	Serveis d'estudis econòmics i consultores	106
14.4	Literatura acadèmica.....	107
14.5	Premsa econòmica i financera internacional	108
14.6	Fonts estadístiques i comercials	108
	Valoració general de les fonts.....	108
	Conclusió de l'apartat.....	109
15.	Conclusions generals	110
15.1	El conflicte al Golf Pèrsic com a risc sistèmic per a l'economia global	110
15.2	El xoc energètic com a principal canal de transmissió	110
15.3	Impacte potencial sobre la inflació, el PIB i l'ocupació.....	111
15.4	Vulnerabilitats específiques de les economies importadores d'energia	111
15.5	Impacte sobre el teixit productiu català.....	112

15.6 Importància dels efectes indirectes i sistèmics	112
15.7 Necessitat d'una resposta institucional coordinada	112
15.8 Importància de la resiliència energètica i industrial	113
15.9 Necessitat de mecanismes permanents de seguiment.....	113
15.10 Reflexió final	114

0. Resum Executiu

El conflicte al Golf Pèrsic i a l'Orient Mitjà constitueix un dels principals riscos geopolítics per a l'economia mundial en l'actual context internacional. La regió ocupa una posició central en el sistema energètic global i concentra una part molt significativa de la producció i del comerç internacional d'hidrocarburs. Aquesta importància estratègica implica que qualsevol escalada de tensions militars o geopolítiques pot generar repercussions econòmiques significatives a escala global.

La regió del Golf Pèrsic concentra una proporció molt elevada de les reserves mundials de petroli i gas natural i constitueix un node essencial per al transport marítim d'hidrocarburs cap als principals mercats consumidors del món. Entre els elements geoestratègics més sensibles destaca l'estret d'Ormuz, un corredor marítim situat entre l'Iran i Oman pel qual transita aproximadament una cinquena part del petroli consumit al món i una part molt rellevant del comerç mundial de gas natural líquid. La interrupció del trànsit marítim en aquest punt estratègic podria provocar una disrupció significativa del subministrament energètic global i generar increments importants del preu del petroli i del gas.

La importància geoestratègica del Golf Pèrsic fa que qualsevol escalada militar a la regió tingui implicacions que transcendeixen l'àmbit estrictament regional. Les tensions entre diversos actors regionals —incloent-hi Iran, Israel i diversos països del Golf— poden afectar el sistema energètic mundial, el comerç internacional i l'estabilitat financera global. En aquest context, el conflicte pot generar diversos canals de transmissió econòmica que afecten progressivament l'activitat econòmica mundial.

El primer canal d'impacte és el mercat energètic. Els increments del preu del petroli i del gas constitueixen el principal mecanisme de transmissió dels conflictes geopolítics en regions productores d'hidrocarburs. Els mercats energètics reaccionen de manera especialment sensible a qualsevol risc que pugui afectar la producció o el transport d'hidrocarburs. En aquest sentit, els episodis de tensió al Golf Pèrsic acostumen a generar increments immediats del preu del petroli en els mercats internacionals.

El segon canal d'impacte és la inflació. L'energia és un input transversal en l'economia i els increments del petroli i del gas es traslladen progressivament als preus finals de nombrosos béns i serveis. Aquest efecte inflacionari es manifesta especialment a través del preu dels carburants, del transport i de l'electricitat. En el cas europeu, el funcionament del mercat marginalista de l'electricitat implica que el gas natural sovint determina el preu final de l'energia, fet que pot amplificar l'impacte inflacionari dels xocs energètics.

El tercer canal és l'activitat econòmica. L'encariment de l'energia redueix la renda disponible de les llars i incrementa els costos de producció de les empreses. Aquesta combinació d'efectes pot provocar una reducció del consum, una disminució de la inversió i un alentiment del creixement econòmic. En aquest sentit, els xocs petrolífers acostumen a generar episodis

d'estanflació, caracteritzats per una combinació de més inflació i menor creixement econòmic.

Els primers efectes del conflicte ja s'han reflectit en els mercats energètics i financers internacionals. El preu del petroli Brent ha experimentat increments significatius i s'ha situat en determinats moments prop dels 100 dòlars per barril. Paral·lelament, els mercats financers han registrat episodis de volatilitat associats a l'augment de la incertesa geopolítica i a les perspectives d'inflació energètica.

Diversos organismes internacionals han advertit que l'escalada de tensions al Golf Pèrsic podria generar riscos a la baixa per al creixement econòmic global. El Fons Monetari Internacional ha assenyalat que els conflictes geopolítics poden provocar increments dels preus energètics, disrupcions en el comerç internacional i episodis de volatilitat financera. Aquest conjunt de factors podria afectar especialment les economies importadores d'energia.

L'impacte econòmic del conflicte dependrà fonamentalment de tres factors principals: la durada del conflicte, l'afectació d'infraestructures energètiques i el possible bloqueig del trànsit marítim en punts estratègics com l'estret d'Ormuz o el mar Roig. En un escenari de conflicte limitat, els efectes sobre l'economia mundial podrien ser relativament moderats i es concentrarien en episodis temporals de volatilitat energètica i financera. En canvi, en un escenari de conflicte prolongat o d'escalada regional, els impactes econòmics podrien ser molt més significatius i generar un xoc energètic global amb efectes sobre la inflació i el creixement econòmic.

Per a les economies europees, aquests riscos són especialment rellevants a causa de la seva elevada dependència energètica exterior. La Unió Europea importa aproximadament el 60 % de l'energia que consumeix i continua sent vulnerable als increments del preu dels hidrocarburs. Tot i que la dependència energètica europea s'ha reduït parcialment després de la guerra d'Ucraïna mitjançant la diversificació de proveïdors energètics, l'economia europea continua dependent de les importacions d'hidrocarburs.

En el cas d'Espanya, la dependència energètica exterior se situa aproximadament al voltant del 70 % del consum total d'energia. Aquesta dependència implica que els increments del preu del petroli i del gas tenen un impacte directe sobre la inflació, els costos de producció i la balança comercial energètica. Diversos estudis empírics indiquen que un augment permanent del 10 % del preu del petroli podria reduir el creixement del PIB espanyol aproximadament entre 0,2 i 0,4 punts percentuals en un horitzó d'un any. Aquest mateix increment podria augmentar la inflació en un rang similar i reduir el ritme de creació d'ocupació.

Els sectors econòmics més sensibles a aquests increments energètics són aquells amb una elevada intensitat energètica. Entre els sectors potencialment més afectats destaquen el transport i la logística, la indústria química, la metal·lúrgia, l'agricultura i determinades activitats turístiques. L'encariment dels combustibles pot afectar especialment el transport de

mercaderies i de passatgers, mentre que l'augment dels costos energètics pot reduir la competitivitat de determinades activitats industrials.

En el cas de Catalunya, l'impacte directe del conflicte sobre el comerç exterior és relativament limitat. Les exportacions catalanes a l'Orient Mitjà representen aproximadament el 2,5 % del total exportat per Catalunya, mentre que les importacions procedents d'aquesta regió representen aproximadament l'1,4 % del total. No obstant això, els efectes indirectes del conflicte poden ser significatius a través de diversos canals macroeconòmics.

Els principals canals de transmissió per a l'economia catalana són l'encariment de l'energia, l'augment de la inflació i les disrupcions logístiques globals. L'augment dels costos energètics pot afectar especialment sectors industrials intensius en energia, mentre que les disrupcions en el transport marítim poden generar retards i increments dels costos logístics en el comerç internacional.

Els Estats Units constitueixen també un soci econòmic estratègic per a Catalunya. El volum de comerç bilateral supera els 10.000 milions d'euros anuals i el país nord-americà és una de les principals destinacions de les exportacions catalanes fora d'Europa. En aquest context, eventuais tensions comercials entre la Unió Europea i els Estats Units podrien generar riscos addicionals per al comerç exterior català.

Davant aquest escenari d'incertesa geopolítica, les polítiques públiques haurien de prioritzar el reforç de la seguretat energètica, la diversificació de proveïdors i l'acceleració de la transició energètica cap a fonts renovables. Aquestes polítiques poden contribuir a reduir la vulnerabilitat de les economies europees davant els xocs energètics globals.

Al mateix temps, és important reforçar els mecanismes de seguiment i anàlisi dels impactes econòmics del conflicte per tal de facilitar la presa de decisions de política econòmica. En aquest sentit, el seguiment sistemàtic dels mercats energètics, del comerç internacional i de la situació geopolítica pot contribuir a anticipar possibles riscos i a adaptar les polítiques econòmiques a un entorn internacional caracteritzat per una major volatilitat.

En conjunt, el conflicte al Golf Pèrsic posa de manifest la creixent interrelació entre geopolítica i economia. La seguretat energètica, la diversificació comercial i la resiliència de les cadenes de subministrament esdevenen elements clau per garantir la competitivitat i l'estabilitat econòmica en un context internacional cada vegada més complex.

1. Context geopolític i riscos econòmics globals

L'escalada del conflicte a l'Orient Mitjà i al Golf Pèrsic s'inscriu en un context internacional caracteritzat per una creixent interrelació entre geopolítica, energia i economia global. La regió del Golf constitueix un dels principals centres del sistema energètic mundial i continua sent un dels espais geopolítics més sensibles per a l'estabilitat del mercat internacional d'hidrocarburs.

Els països del Golf Pèrsic concentren una part molt significativa de les reserves mundials de petroli i gas natural. Aràbia Saudita, Iran, Iraq, Kuwait, Emirats Àrabs Units i Qatar es troben entre els principals productors i exportadors d'hidrocarburs del món. Aquesta concentració de recursos energètics fa que la regió tingui una importància estructural per al funcionament de l'economia mundial.

A més de la concentració de reserves, la regió presenta una gran rellevància logística. Una part molt significativa del petroli produït al Golf s'exporta cap als principals mercats consumidors mitjançant transport marítim. Aquest flux energètic travessa diversos punts geoestratègics crítics, entre els quals destaca especialment l'estret d'Ormuz.

1.1 L'estret d'Ormuz com a punt crític del sistema energètic mundial

L'estret d'Ormuz constitueix un dels colls d'ampolla energètics més importants del planeta. Situat entre Iran i Oman, aquest corredor marítim connecta el Golf Pèrsic amb el Golf d'Oman i l'oceà Índic, i és el principal punt de sortida de les exportacions petrolíferes dels països del Golf.

Per aquest pas marítim transita aproximadament una cinquena part del petroli consumit al món i una part molt significativa del gas natural líquid transportat per via marítima. Cada dia hi circulen milions de barrils de petroli destinats als mercats d'Europa, Àsia i Amèrica del Nord.

La vulnerabilitat d'aquest punt geogràfic rau en el fet que qualsevol bloqueig o interrupció del trànsit marítim podria generar una disrupció immediata en el subministrament energètic global. Els conflictes militars o els incidents de seguretat marítima poden afectar el funcionament normal de les rutes comercials i provocar un increment immediat del preu del petroli.

En aquest context, l'estret d'Ormuz s'ha convertit en un dels punts geopolítics més sensibles del sistema energètic mundial. Els mercats energètics reaccionen amb especial intensitat davant qualsevol risc que pugui afectar la seguretat del trànsit marítim en aquesta zona.

1.2 Evolució recent de les tensions geopolítiques a la regió

Les tensions geopolítiques a l'Orient Mitjà han experimentat diversos episodis d'escalada en els darrers anys. El conflicte entre Iran i Israel, la participació

d'actors regionals i internacionals i la implicació indirecta de diverses potències mundials han contribuït a augmentar la inestabilitat a la regió.

Els atacs a infraestructures energètiques, les tensions militars i els incidents en rutes marítimes han incrementat la percepció de risc en els mercats internacionals. Aquesta percepció de risc es reflecteix immediatament en el comportament dels mercats energètics i financers.

Els episodis de tensió geopolítica acostumen a generar increments del preu del petroli com a conseqüència de la prima de risc associada a possibles interrupcions del subministrament. Aquesta prima de risc energètica es trasllada progressivament als costos de producció i als preus finals de nombrosos béns i serveis.

1.3 Impacte geoeconòmic dels conflictes energètics

Els conflictes en regions productores d'energia tenen un impacte econòmic que sovint transcendeix l'àmbit estrictament regional. La interdependència del sistema energètic global implica que qualsevol disrupció en la producció o el transport d'hidrocarburs pot afectar el conjunt de l'economia mundial.

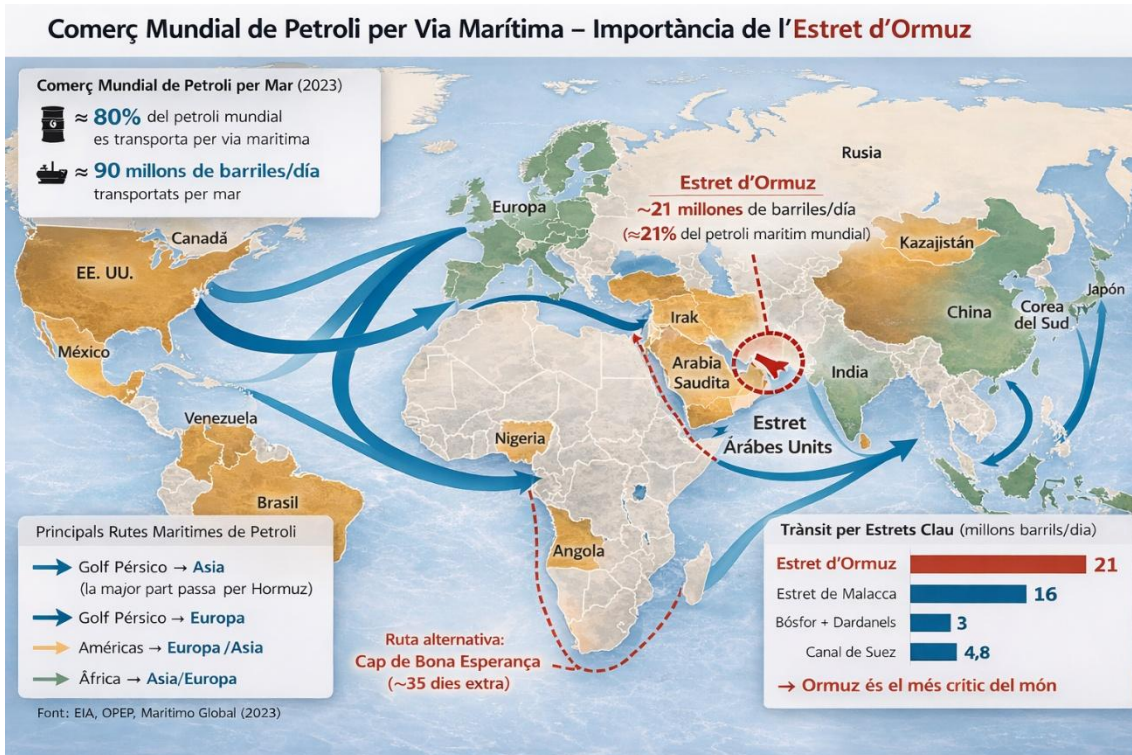
Els principals canals de transmissió econòmica dels conflictes energètics són:

- increments del preu del petroli i del gas
- augment de la inflació energètica
- deteriorament del poder adquisitiu de les llars
- increment dels costos de producció de les empreses
- reducció de la inversió i del consum
- volatilitat en els mercats financers.

1.4 Repercussions en els mercats energètics internacionals

Els mercats energètics reaccionen de manera especialment sensible als riscos geopolítics. El preu del petroli Brent constitueix un dels principals indicadors de la percepció de risc energètic en els mercats internacionals.

Quan augmenta la incertesa geopolítica, els inversors incorporen una prima de risc en el preu del petroli. Aquesta prima reflecteix la probabilitat que es produeixin interrupcions en la producció o en el transport d'hidrocarburs.

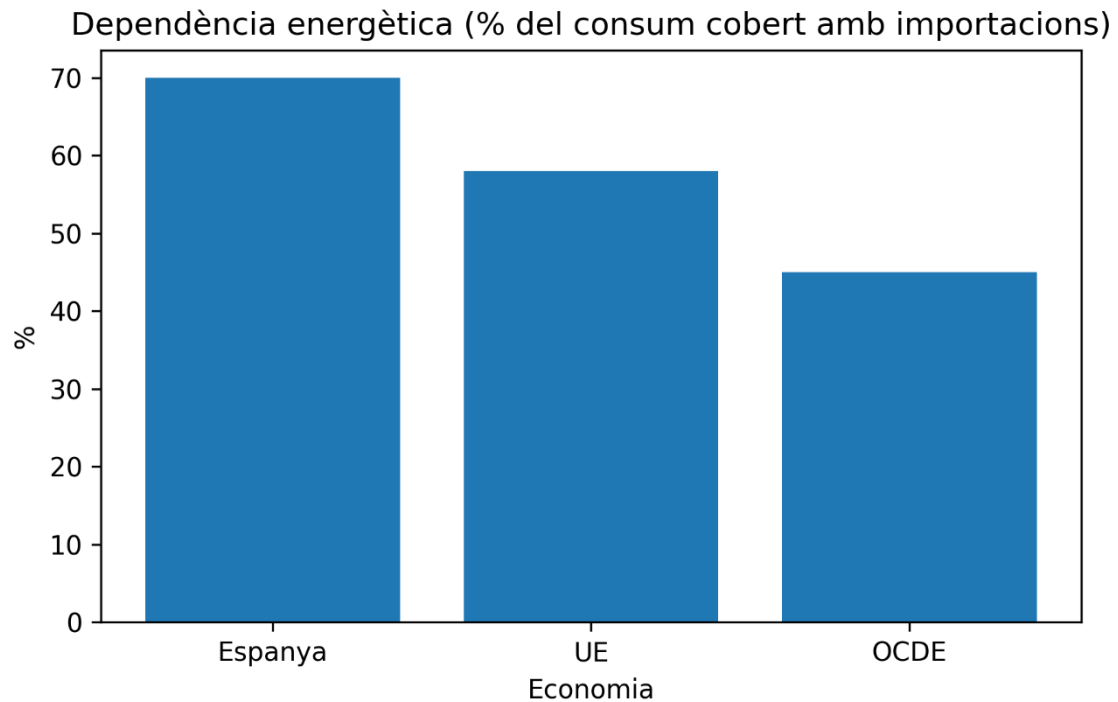
A més del petroli, el gas natural també pot experimentar increments de preu en contextos de tensió geopolítica. En el cas europeu, aquest fenomen pot tenir un impacte especialment rellevant a causa de la dependència del gas en la generació elèctrica i en diversos sectors industrials.

1.5 Dependència energètica europea

La Unió Europea continua sent una de les regions amb major dependència d'importacions energètiques. Tot i els esforços de diversificació de proveïdors energètics iniciats després de la guerra d'Ucraïna, Europa importa una part molt significativa del petroli i del gas que consumeix.

Aquesta dependència energètica implica que els increments del preu dels hidrocarburs tenen un impacte directe sobre la inflació i sobre els costos de producció de l'economia europea.

Els xocs energètics poden afectar especialment la competitivitat de la indústria europea, especialment en sectors intensius en energia com la química, la metal·lúrgia o la indústria pesada.

1.6 Dependència energètica d'Espanya

En el cas d'Espanya, la dependència energètica exterior se situa aproximadament al voltant del 70 % del consum total d'energia. Aquesta dependència implica que els increments del preu del petroli i del gas tenen un impacte directe sobre diversos aspectes de l'economia.

Els principals efectes econòmics dels increments energètics a Espanya inclouen:

- augment de la factura energètica exterior
- increment de la inflació
- reducció del poder adquisitiu de les llars
- augment dels costos de producció de les empreses.

Aquest conjunt de factors pot afectar negativament el creixement econòmic i la creació d'ocupació.

1.7 Origen geogràfic del petroli i del gas importats per Espanya

El subministrament energètic d'Espanya es caracteritza per una elevada diversificació geogràfica de proveïdors. Aquesta diversificació constitueix un element important de seguretat energètica.

En el cas del petroli, els principals països proveïdors inclouen:

- Estats Units
- Mèxic
- Nigèria

- Brasil
- Aràbia Saudita
- Iraq.

Pel que fa al gas natural, els principals proveïdors són:

- Algèria
- Estats Units (GNL)
- Nigèria
- Qatar.

Aquesta diversificació redueix parcialment la vulnerabilitat davant interrupcions del subministrament procedents d'una regió concreta, tot i que els increments del preu del petroli continuen afectant el conjunt del mercat energètic global.

1.8 Importància dels mercats energètics en el sistema econòmic global

Els mercats energètics constitueixen un dels pilars fonamentals del sistema econòmic mundial. El petroli i el gas continuen sent fonts d'energia essencials per al funcionament de la indústria, el transport i nombroses activitats econòmiques.

Tot i el creixement de les energies renovables, els hidrocarburs continuen representant una part molt important del consum energètic global. Aquesta realitat implica que els conflictes en regions productores d'energia continuaran tenint implicacions econòmiques rellevants a escala internacional.

En aquest context, la seguretat energètica s'ha convertit en un dels principals objectius de política econòmica per a nombrosos països. La diversificació de proveïdors energètics, l'augment de les reserves estratègiques i l'impuls de la transició energètica són algunes de les mesures adoptades per reduir la vulnerabilitat davant els xocs energètics.

Conclusió de l'apartat

El conflicte al Golf Pèrsic posa de manifest la importància geoestratègica de la regió en el sistema energètic mundial. La concentració de reserves energètiques, la rellevància logística de l'estret d'Ormuz i la dependència energètica de nombroses economies fan que qualsevol escalada de tensions pugui tenir repercussions econòmiques globals.

2. Impactes immediats observats en els mercats energètics i financers

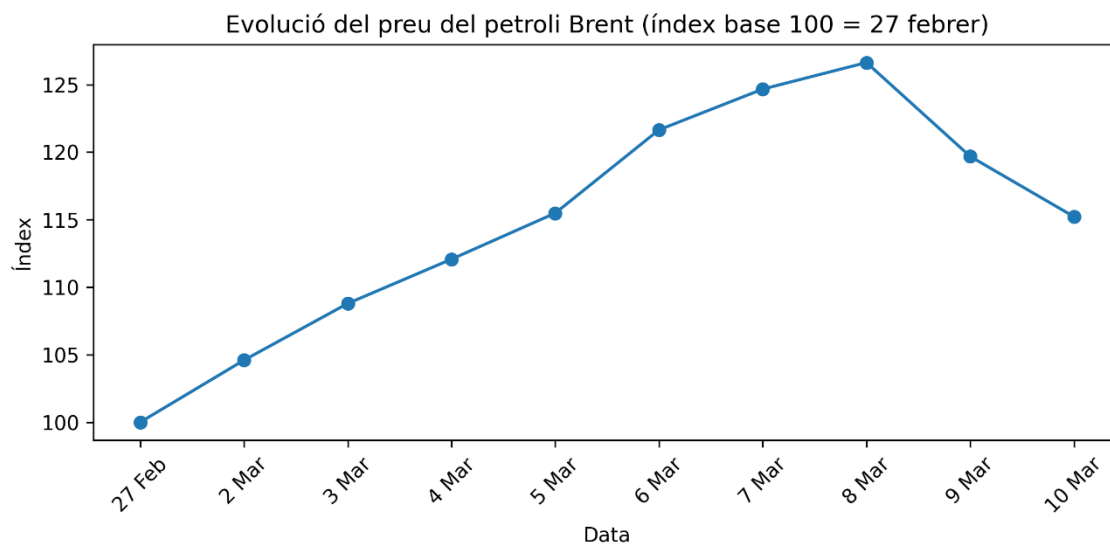
Els primers efectes econòmics del conflicte al Golf Pèrsic es manifesten habitualment en els mercats energètics i financers. Les tensions geopolítiques en regions productores d'hidrocarburs generen un augment immediat de la percepció de risc en els mercats internacionals, fet que es tradueix en increments del preu del petroli i del gas, així com en episodis de volatilitat en els mercats financers.

Els mercats energètics reaccionen amb especial sensibilitat davant qualsevol risc que pugui afectar el subministrament global d'hidrocarburs. Aquesta reacció és especialment intensa quan els conflictes afecten zones amb una elevada concentració de producció o amb infraestructures energètiques crítiques.

A més del mercat energètic, els mercats financers també reflecteixen l'augment de la incertesa geopolítica. Els inversors acostumen a reaccionar davant aquests episodis reduint l'exposició a actius de risc i incrementant la demanda d'actius considerats refugis segurs.

2.1 Xoc energètic

Un dels primers impactes del conflicte s'ha produït en els mercats energètics internacionals. Les tensions a la regió han generat un increment significatiu del preu del petroli, principalment com a conseqüència de la prima de risc associada a possibles interrupcions del subministrament.

El petroli Brent, que constitueix una de les principals referències del mercat petroler internacional, ha experimentat increments rellevants entre el 28 de febrer i el 10 de març de 2026, i s'ha situat els mercats energètics han registrat moviments importants: en diversos moments en una franja propera als 95-100 dòlars per barril. Posteriorment es va produir una correcció parcial

fins a situar-se al voltant dels 87-88 dòlars per barril el 10 de març. Aquesta evolució implica increments temporals que en alguns moments van superar el 25-30 % respecte als nivells de finals de febrer, abans de la correcció posterior.

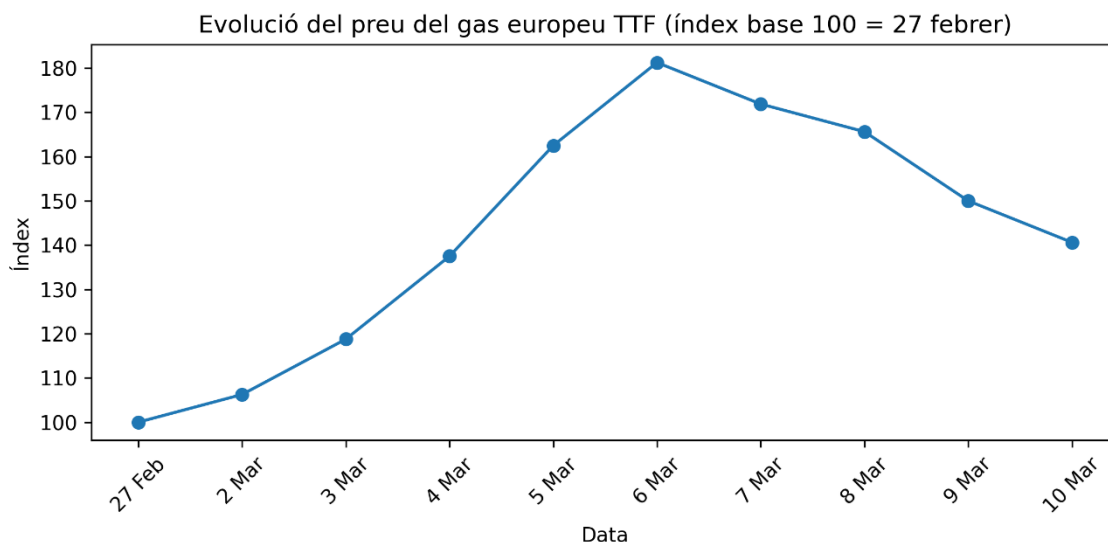
Els moviments del mercat reflecteixen el risc que el conflicte pugui afectar:

- el trànsit marítim de petroli a través de l'estret d'Ormuz
- infraestructures energètiques de països productors
- la producció o exportació de petroli dels països del Golf.

Aquest augment reflecteix la percepció dels mercats sobre el risc potencial que el conflicte pugui afectar la producció o el transport d'hidrocarburs a la regió i per tant, aquestes tensions generen una prima de risc geopolític en el preu del petroli.

Les tensions geopolítiques han generat també preocupació sobre la seguretat del trànsit marítim a l'estret d'Ormuz. Qualsevol alteració del funcionament normal d'aquest corredor marítim podria provocar una reducció significativa del volum de petroli disponible als mercats internacionals.

Paral·lelament, **el gas natural europeu (TTF) també ha registrat moviments significatius**. El preu del gas va passar aproximadament de 32 €/MWh a finals de febrer a nivells propers als 55-58 €/MWh durant els moments de màxima tensió geopolítica. Posteriorment el preu es va moderar fins a nivells propers als 45 €/MWh.

Els increments temporals van superar en alguns moments el 70 %, reflectint la sensibilitat del mercat europeu del gas a possibles alteracions en el subministrament energètic global. Aquest comportament també està relacionat amb el fet que Europa ha incrementat fortament la seva dependència del gas natural líquid (GNL) després de la reducció del subministrament rus derivada de la guerra d'Ucraïna.

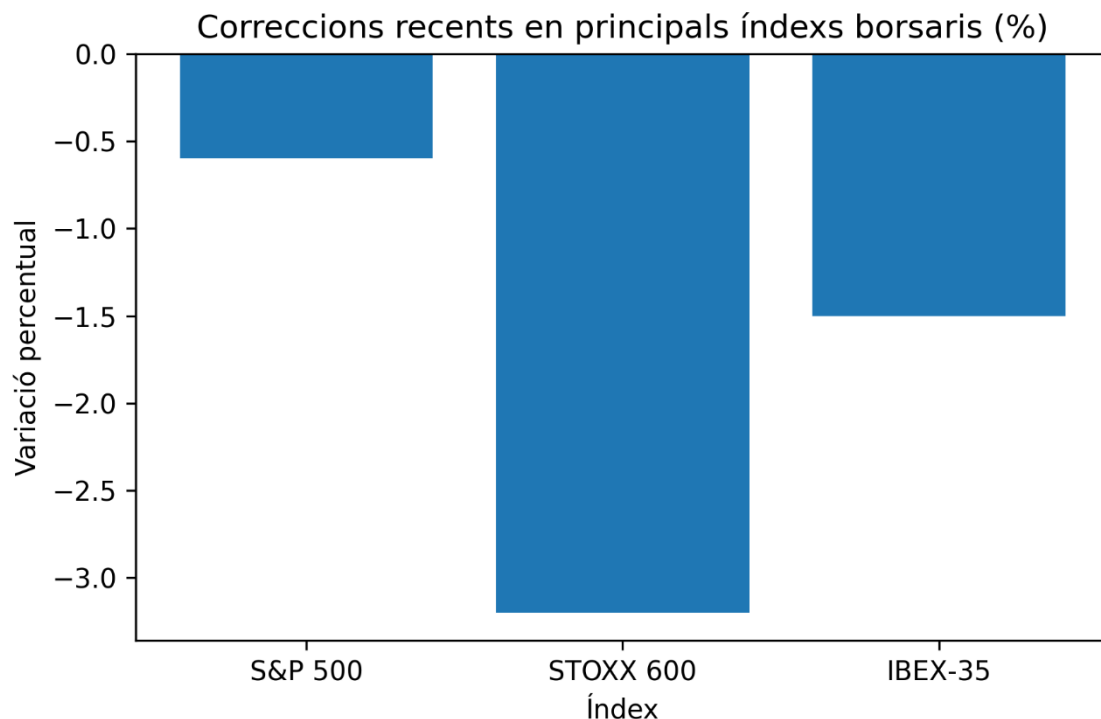
Paral·lelament, el mercat del gas natural també ha experimentat increments de preu. En alguns moments del conflicte, el preu del gas natural ha registrat increments importants com a conseqüència de la percepció de risc associada a possibles interrupcions del subministrament o a danys en infraestructures energètiques.

Aquest increment del preu del gas pot tenir un impacte especialment rellevant en el cas europeu. En el sistema marginalista del mercat elèctric europeu, el gas natural sovint determina el preu final de l'electricitat. Per aquest motiu, els increments del preu del gas poden traslladar-se ràpidament al cost de l'electricitat per a llars i empreses.

A més del petroli i del gas, altres productes energètics també poden experimentar increments de preu en contextos de tensió geopolítica. Entre aquests productes destaquen els carburants i determinats derivats petrolers utilitzats en sectors industrials i en el transport.

2.2 Volatilitat financera i evolució de les principals borses

Els mercats financers també han registrat episodis de volatilitat com a conseqüència de l'escalada de tensions a l'Orient Mitjà. L'augment de la incertesa geopolítica acostuma a generar reaccions immediates en els mercats borsaris internacionals.

En diversos episodis recents, els principals índexs borsaris han experimentat correccions significatives associades a l'augment del preu del petroli i al risc d'un repunt de la inflació.

Als Estats Units, alguns dels principals índexs han registrat caigudes puntuals:

- **Dow Jones Industrial Average:** aproximadament $-1,6\%$ en determinades sessions, amb pèrdues properes als 700–800 punts.
- **S&P 500:** correccions al voltant del $-0,5\%$ o $-0,6\%$.
- **Nasdaq:** descensos aproximats del $-0,3\%$.

Aquestes correccions reflecteixen la preocupació dels inversors davant la possibilitat que un xoc energètic pugui provocar un repunt de la inflació i retardar les possibles reduccions de tipus d'interès per part dels bancs centrals.

A Europa, l'impacte sobre els mercats borsaris també ha estat rellevant. Alguns dels principals índexs europeus han registrat caigudes notables en determinades sessions:

- **STOXX Europe 600:** aproximadament $-3,2\%$, una de les correccions més importants dels darrers mesos.
- **DAX alemany:** descensos propers al -4% .
- **CAC 40 francès:** correccions superiors al -2% en alguns episodis de volatilitat.

Les caigudes han estat especialment pronunciades en sectors intensius en energia o sensibles a l'evolució dels costos energètics, com ara:

- transport i logística
- indústria manufacturera
- sector automobilístic
- turisme i transport aeri.

En canvi, alguns sectors relacionats amb l'energia han registrat un comportament relativament millor, ja que els increments del preu del petroli poden augmentar els ingressos de les empreses del sector energètic.

A la regió Àsia-Pacífic també s'han registrat episodis de volatilitat financera. Alguns dels principals índexs asiàtics han experimentat correccions moderades en determinades sessions, reflectint la preocupació sobre les possibles repercussions econòmiques globals del conflicte.

Aquest conjunt de moviments reflecteix un canvi temporal cap a un comportament més prudent per part dels inversors, amb una major preferència per actius considerats refugis segurs, com ara el dòlar nord-americà o determinats bons sobirans.

2.3 Impacte inflacionari immediat

L'augment del preu del petroli i del gas té un efecte relativament ràpid sobre la inflació. Els increments dels hidrocarburs es traslladen als preus finals a través de diversos canals.

Els principals canals de transmissió inflacionària són:

- combustibles per al transport
- costos logístics i de transport de mercaderies
- preu de l'electricitat
- costos energètics de la indústria.

Els combustibles constitueixen un dels components més sensibles a les variacions del preu del petroli. Quan el preu del cru augmenta, el preu dels carburants acostuma a incrementar-se en un període relativament curt de temps.

A més del transport, l'encariment de l'energia també pot afectar els costos de producció de nombrosos sectors industrials. Aquest increment dels costos pot traslladar-se als preus finals dels productes, generant un efecte inflacionari indirecte.

Els analistes econòmics assenyalen que un augment sostingut del preu del petroli pot generar pressions inflacionàries que dificultin el procés de desinflació observat en els darrers anys. Aquest fenomen podria obligar els bancs centrals a mantenir polítiques monetàries més restrictives durant més temps.

En particular, si l'increment dels preus energètics es trasllada a altres components de l'índex de preus al consum, podria generar-se un efecte de segona ronda que consolidés nivells d'inflació més elevats durant un període prolongat.

Conclusió de l'apartat

Els primers efectes econòmics del conflicte al Golf Pèrsic s'han manifestat principalment en els mercats energètics i financers. L'augment del preu del petroli i del gas, la volatilitat dels mercats borsaris i les pressions inflacionàries constitueixen els principals canals immediats de transmissió econòmica del conflicte

3. Avaluacions d'organismes internacionals i serveis d'estudis

L'impacte econòmic dels conflictes geopolítics en regions productores d'energia ha estat àmpliament analitzat per organismes internacionals, institucions financeres i centres d'investigació econòmica. Les tensions al Golf Pèrsic han generat nombroses valoracions per part d'organismes multilaterals, serveis d'estudis i bancs d'inversió que intenten estimar els possibles efectes sobre l'economia mundial.

Aquestes avaluacions coincideixen en un element fonamental: el principal canal de transmissió macroeconòmica del conflicte és el mercat energètic. Els increments del preu del petroli i del gas poden afectar simultàniament la inflació, el creixement econòmic i l'estabilitat financera.

3.1 Fons Monetari Internacional (FMI)

El Fons Monetari Internacional ha advertit reiteradament que els conflictes geopolítics en regions productores d'energia constitueixen un risc significatiu per a l'estabilitat econòmica mundial.

Segons les seves anàlisis, les tensions al Golf Pèrsic poden generar diversos efectes macroeconòmics:

- increments del preu del petroli i del gas
- interrupcions en el comerç internacional
- volatilitat en els mercats financers
- deteriorament de les expectatives empresarials i dels consumidors.

El FMI assenyala que aquests factors poden reduir el creixement econòmic global i generar pressions inflacionàries en nombroses economies.

En les seves projeccions anteriors a l'escalada del conflicte, l'organisme estimava que el creixement de l'economia mundial podria situar-se aproximadament al voltant del:

- **3,3 % l'any 2026**
- **3,2 % l'any 2027.**

No obstant això, el FMI adverteix que els riscos geopolítics poden alterar aquestes previsions si el conflicte genera una disrupció significativa en els mercats energètics o en el comerç internacional.

A més, l'organisme destaca que els increments del preu de l'energia poden afectar especialment les economies importadores d'hidrocarburs, que veuen deteriorada la seva balança comercial energètica i la seva capacitat de creixement.

3.2 S&P Global

L'agència d'anàlisi econòmica S&P Global també ha analitzat les possibles repercussions del conflicte sobre l'economia mundial.

Segons els seus informes, una interrupció significativa dels fluxos de petroli procedents del Golf Pèrsic podria provocar:

- increments importants del preu del petroli
- pressions inflacionàries a escala global
- reducció del creixement econòmic en economies importadores d'energia.

S&P Global destaca que el sistema energètic mundial continua sent molt sensible a qualsevol disrupció en regions productores clau. Tot i l'augment de la producció d'hidrocarburs en altres regions del món, el Golf Pèrsic continua sent una peça central del sistema energètic global.

Segons aquesta institució, una interrupció prolongada del trànsit a l'estret d'Ormuz podria generar un xoc energètic global amb efectes similars als observats en altres crisis energètiques del passat.

3.3 Serveis d'estudis del sector financer

Diversos bancs d'inversió i institucions financeres internacionals han publicat anàlisis sobre els possibles escenaris econòmics derivats del conflicte.

Analistes de **JP Morgan** assenyalen que l'impacte econòmic del conflicte dependrà principalment de la seva durada i intensitat. Segons aquesta institució, es poden distingir diversos escenaris:

- un escenari de tensió limitada amb impacte moderat en els preus energètics
- un escenari de conflicte prolongat amb increments significatius del petroli
- un escenari d'escalada regional amb una crisi energètica global.

En el primer escenari, els increments del preu del petroli podrien ser temporals i relativament moderats. En canvi, en el segon escenari els preus energètics podrien mantenir-se elevats durant un període prolongat, afectant el creixement econòmic global.

En el cas d'una escalada regional que afectés infraestructures energètiques o rutes marítimes estratègiques, els mercats podrien experimentar una crisi energètica comparable a altres episodis històrics de gran impacte.

3.4 Anàlisi d'institucions acadèmiques i centres d'investigació

Diversos centres d'investigació especialitzats en economia energètica també han analitzat les implicacions dels conflictes al Golf Pèrsic.

Entre aquests centres destaca el **Center on Global Energy Policy de la Universitat de Columbia**, que ha estudiat el paper de l'Iran i de la regió del Golf en els mercats petrolers internacionals.

Segons aquests estudis, el sistema energètic mundial continua depenent en gran mesura del petroli procedent de la regió. Tot i l'expansió de la producció d'hidrocarburs en altres zones del món, el Golf Pèrsic manté un paper central en el sistema energètic global.

Aquests centres també destaquen que els mercats petrolers reaccionen amb gran sensibilitat davant qualsevol risc que pugui afectar la producció o el transport d'hidrocarburs en la regió.

3.5 Perspectives de consultores internacionals

Diverses consultores internacionals també han analitzat les implicacions econòmiques dels conflictes geopolítics en regions productores d'energia.

Segons diverses anàlisis de consultores estratègiques, els conflictes a l'Orient Mitjà obliguen les empreses a reforçar els seus mecanismes de gestió del risc geopolític.

Aquestes anàlisis assenyalen que les empreses han d'incorporar cada vegada més la geopolítica en els seus processos de presa de decisions estratègiques. En particular, es destaca la necessitat de reforçar:

- la gestió del risc en les cadenes de subministrament
- la diversificació de mercats i proveïdors
- la planificació de contingències davant possibles disruptcions.

Aquestes tendències reflecteixen una transformació progressiva de l'entorn econòmic global, en el qual la interrelació entre economia i geopolítica és cada vegada més intensa.

Conclusió de l'apartat

Les avaluacions dels organismes internacionals i dels serveis d'estudis coincideixen a assenyalar que els principals riscos econòmics del conflicte al Golf Pèrsic es concentren en el mercat energètic. Els increments del preu del petroli i del gas poden generar pressions inflacionàries, reduir el creixement econòmic i augmentar la volatilitat financera a escala global

4. Impactes previsibles a mitjà termini sobre l'economia mundial

Els efectes econòmics dels conflictes geopolítics en regions estratègiques com el Golf Pèrsic no es limiten als primers moviments observats en els mercats energètics i financers. Més enllà dels impactes immediats, és especialment rellevant analitzar les conseqüències previsibles a mitjà termini, ja que són aquestes les que poden condicionar amb més intensitat l'evolució del creixement, la inflació, la inversió, el comerç internacional i la competitivitat de les economies importadores d'energia.

En termes generals, els xocs energètics associats a conflictes geopolítics acostumen a generar una combinació d'efectes adversos que es retroalimenten mútuament. L'encariment del petroli i del gas redueix la renda real de les llars, incrementa els costos de producció de les empreses, eleva la inflació i deteriora les expectatives dels agents econòmics. Si aquest procés es prolonga en el temps, el xoc deixa de ser conjuntural i es converteix en un element estructural de desacceleració econòmica.

Els principals impactes previsibles a mitjà termini sobre l'economia mundial es poden agrupar en diversos àmbits: inflació, creixement, política monetària, comerç internacional, inversió, reconfiguració energètica i transformació geoeconòmica.

4.1 Inflació estructuralment més elevada

Un dels efectes més probables d'un conflicte prolongat al Golf Pèrsic és la consolidació d'un entorn d'inflació més elevada del que s'esperava abans de l'escalada geopolítica.

L'energia és un input essencial en pràcticament tots els processos productius i logístics. Quan augmenten de manera persistent els preus del petroli i del gas, l'impacte no es limita al component energètic dels índexs de preus, sinó que s'estén gradualment a una part molt àmplia del sistema econòmic.

Els principals canals a través dels quals el xoc energètic es trasllada a la inflació són:

- augment del cost dels carburants
- encariment del transport de mercaderies i persones
- increment del cost de l'electricitat
- augment dels costos industrials
- encariment dels fertilitzants i de determinats inputs agrícoles
- augment de les despeses logístiques i d'emmagatzematge.

En una primera fase, l'impacte es concentra sobretot en l'energia i en els combustibles. Però, a mesura que passen els mesos, els increments de costos es van traslladant parcialment a altres béns i serveis. Aquesta segona fase és especialment rellevant perquè pot consolidar una inflació més persistent, dificultant el retorn als objectius d'estabilitat de preus dels bancs centrals.

A més, si les empreses intenten preservar marges en un context de costos elevats, o si es produeixen efectes de segona ronda sobre salaris i preus, la inflació podria mostrar una persistència superior a la inicialment prevista.

Aquest fenomen és particularment rellevant a Europa, on la crisi energètica derivada de la guerra d'Ucraïna ja va demostrar fins a quin punt els increments del gas i del petroli poden tenir un efecte ampli sobre l'IPC general i sobre les expectatives d'inflació.

4.2 Menor creixement global

El segon gran efecte esperable a mitjà termini és una reducció del creixement econòmic mundial.

Els xocs energètics acostumen a actuar com un impost extern sobre les economies importadores d'energia. Quan el petroli i el gas s'encareixen, una part més gran de la renda de les llars i de les empreses es destina a pagar energia, reduint els recursos disponibles per al consum i per a la inversió.

Els mecanismes principals que expliquen la desacceleració del creixement són:

Reducció de la renda real de les llars

L'augment de la despesa en energia i carburants redueix el poder adquisitiu dels consumidors. Les famílies han de destinar una part més gran dels seus ingressos a despeses incompressibles, fet que redueix la capacitat de consumir altres béns i serveis.

Augment dels costos empresarials

Les empreses veuen augmentar els seus costos de producció, especialment en sectors intensius en energia o en transport. Aquest augment pot reduir marges, frenar inversions o obligar a traslladar costos als preus finals, amb pèrdua de competitivitat.

Deteriorament de la confiança

Els conflictes geopolítics solen augmentar la incertesa i això afecta negativament les decisions d'inversió. Quan les empreses perceben més risc, tendeixen a ajornar projectes o a rebaixar les expectatives d'expansió.

Empitjorament del comerç internacional

L'augment dels costos logístics i del transport pot reduir els fluxos comercials o fer-los més cars. En un món altament interconnectat, això afecta especialment les cadenes globals de valor.

Com a resultat, el conflicte pot contribuir a una revisió a la baixa del creixement global, especialment si coincideix amb un context preexistent de

desacceleració econòmica, elevats tipus d'interès o feblesa del comerç mundial.

4.3 Canvis en la política monetària

Els bancs centrals constitueixen un dels actors clau en la gestió dels efectes macroeconòmics d'un xoc energètic prolongat.

Quan l'encariment del petroli i del gas pressiona la inflació a l'alça, els bancs centrals poden veure's obligats a mantenir polítiques monetàries més restrictives del que s'esperava inicialment. Encara que els bancs centrals acostumen a distingir entre inflació energètica temporal i inflació subjacent, la persistència del xoc pot dificultar aquesta separació.

Els principals efectes sobre la política monetària podrien ser:

- retard en les baixades de tipus d'interès
- manteniment de condicions financeres restrictives durant més temps
- augment de la prudència en la comunicació monetària
- possible revisió de les perspectives macroeconòmiques oficials.

Aquesta situació és especialment delicada perquè un banc central pot veure's davant un dilema clàssic d'estanflació: l'economia creix menys, però la inflació continua elevada. En aquest context, la política monetària disposa de menys marge per estimular l'activitat sense posar en risc l'estabilitat de preus.

Per a economies endeutades, empreses intensives en capital i sectors especialment sensibles als tipus d'interès, aquest entorn pot resultar especialment exigent.

4.4 Reconfiguració energètica global

Més enllà dels efectes conjunturals sobre preus i activitat, un conflicte prolongat al Golf Pèrsic podria accelerar transformacions estructurals en el sistema energètic mundial.

La primera d'aquestes transformacions és la **diversificació de proveïdors energètics**. Els països importadors tendeixen a reduir la dependència de regions geopolíticament inestables quan els conflictes demostren la fragilitat dels fluxos existents.

La segona és la **major aposta per les energies renovables i l'electrificació**. Els xocs energètics acostumen a reforçar l'argument econòmic i estratègic a favor d'accelerar la transició energètica, no només per raons climàtiques sinó també per motius de seguretat econòmica.

La tercera és el desenvolupament de noves infraestructures:

- terminals de gas natural líquid

- interconnexions energètiques
- emmagatzematge estratègic
- xarxes elèctriques més resilientes
- capacitat d'autoconsum i generació distribuïda.

Aquesta reconfiguració no és immediata, però pot alterar de manera duradora els fluxos comercials d'energia i la jerarquia geoeconòmica dels proveïdors.

4.5 Reordenació geoeconòmica i major fragmentació

Els conflictes geopolítics en regions clau tendeixen també a reforçar una tendència més àmplia cap a la fragmentació geoeconòmica.

En un context d'inestabilitat energètica, les economies tendeixen a prioritzar:

- seguretat de subministrament
- aliances estratègiques fiables
- reducció de dependències crítiques
- reubicació parcial de cadenes de valor
- major proteccionisme selectiu.

Aquest procés pot tenir implicacions de fons sobre el funcionament del comerç internacional. Les empreses poden modificar les seves estratègies de proveïment, reduir l'exposició a determinades rutes o mercats, i reforçar la regionalització de les seves operacions.

En aquest sentit, el conflicte no seria només un episodi conjuntural sinó també un factor que acceleraria canvis estructurals en l'economia mundial, reforçant la importància creixent de la geopolítica en les decisions econòmiques.

4.6 Impacte sobre la inversió empresarial

A mitjà termini, la inversió empresarial és un dels agregats macroeconòmics que més pot patir en un entorn d'incertesa energètica i geopolítica.

Les empreses tendeixen a reduir o ajornar decisions d'inversió quan:

- hi ha incertesa sobre l'evolució dels costos energètics
- augmenta la volatilitat financera
- es deterioren les expectatives de demanda
- es compliquen les condicions de finançament.

Aquest efecte és especialment intens en sectors industrials, manufacturadors i logístics, però també pot afectar sectors de serveis si el xoc energètic es tradueix en menor consum i en una desacceleració general de l'activitat.

Aquesta menor inversió pot tenir conseqüències persistents, ja que redueix la capacitat productiva futura i pot afectar negativament la productivitat.

4.7 Efectes sobre el comerç internacional i les cadenes de subministrament

Les tensions al Golf Pèrsic no només afecten l'energia, sinó també el comerç marítim i la logística internacional.

Quan augmenta la inseguretat en rutes estratègiques, les empreses navilières poden:

- desviar trajectes
- incrementar les primes d'assegurança
- augmentar tarifes de transport
- reordenar calendaris logístics.

Aquests canvis tenen efectes immediats sobre el cost del comerç internacional i poden afectar especialment les economies obertes i les empreses dependents d'importacions intermèdies.

A mitjà termini, això pot conduir a:

- cadenes de subministrament més cares
- més necessitat d'estocs preventius
- menor eficiència logística
- revisió de l'estratègia de proveïment internacional.

4.8 Implicacions específiques per a economies importadores d'energia

Els impactes a mitjà termini no seran iguals per a tots els països. Les economies exportadores d'energia poden beneficiar-se parcialment d'un entorn de preus elevats, mentre que les importadores n'assumeixen el cost principal.

Per a les economies importadores d'energia, els principals riscos són:

- deteriorament del saldo comercial
- major inflació
- menor competitivitat
- pressió sobre la renda disponible
- menor creixement econòmic.

Aquest patró és especialment rellevant per a Europa i, dins d'Europa, per a països com Espanya, on el pes de la importació d'hidrocarburs continua sent elevat malgrat la diversificació de proveïdors.

Conclusió de l'apartat

Els impactes previsibles a mitjà termini d'un conflicte prolongat al Golf Pèrsic apunten cap a un escenari de **més inflació, menor creixement, més incertesa inversora i acceleració de la reconfiguració energètica**

global. El principal risc per a l'economia mundial no és només un repunt puntual dels preus energètics, sinó la consolidació d'un entorn més fragmentat, més costós i menys favorable al creixement.

5. Impacte macroeconòmic d'un augment permanent del 10 % del preu del petroli

Un augment permanent del preu del petroli constitueix un dels xocs externs més rellevants per a economies importadores d'energia com l'espanyola. Tot i que els increments puntuals del cru poden ser absorbits relativament bé si són transitoris, quan l'encariment es consolida en el temps els seus efectes es transmeten de manera més profunda a la inflació, al creixement econòmic, a l'ocupació, al sector exterior i a la competitivitat del teixit productiu.

En el cas espanyol, aquest tipus de xoc té una importància especial per diverses raons. En primer lloc, Espanya continua sent una economia amb una dependència energètica exterior elevada. En segon lloc, el petroli té un pes significatiu en el transport, en la logística i en diversos processos productius. En tercer lloc, el sistema econòmic espanyol presenta una relació relativament intensa entre activitat, ocupació i costos energètics, fet que amplifica la transmissió dels xocs petrolífers.

Els estudis empírics mostren que un augment permanent del 10 % del preu del petroli acostuma a generar un efecte moderadament estanflacionari. Això significa que l'impacte principal es tradueix en una combinació de **més inflació i menys creixement econòmic**, amb efectes posteriors sobre el mercat de treball i sobre diversos sectors productius.

Aquest apartat analitza aquest impacte en detall per al cas espanyol, incorporant una aproximació quantitativa i una interpretació econòmica dels principals canals de transmissió.

L'evidència empírica mostra que els efectes macroeconòmics dels xocs petrolífers depenen de diversos factors:

- el nivell inicial del preu del petroli
- la durada del xoc energètic
- la intensitat energètica de l'economia
- la resposta de la política monetària
- el grau de transmissió dels costos energètics als preus finals.

En el cas d'economies importadores netes d'energia com Espanya, els increments del preu del petroli acostumen a tenir efectes macroeconòmics relativament més intensos.

Diversos estudis del Banco de España, del Banc Central Europeu i del Fons Monetari Internacional indiquen que els xocs energètics continuen sent un dels principals factors explicatius de les fluctuacions de la inflació i del creixement en economies avançades.

5.1 Impacte sobre la inflació

L'efecte més immediat i visible d'un augment del preu del petroli es produeix sobre la inflació. El petroli es transmet ràpidament al consumidor final a

través dels carburants i, de manera progressiva, a través d'altres components del cost de producció i de distribució.

Segons estimacions del Banc d'Espanya, una pujada del **10 % del petroli** pot afegir aproximadament a l'IPC general:

- **0,2 punts percentuals** si el cru es troba al voltant dels **30 dòlars per barril**
- **0,3 punts percentuals** si el cru se situa al voltant dels **60 dòlars**
- **0,4 punts percentuals** si el cru s'apropa als **90 dòlars**.

Aquesta estimació mostra que l'impacte del mateix percentatge d'increment del petroli és més elevat quan el nivell absolut del preu del cru és superior. Això s'explica perquè el trasllat als preus finals és més intens en entorns de tensió energètica generalitzada.

L'impacte sobre la inflació es produeix a través de diversos canals.

5.1.1 Canal directe sobre carburants i combustibles

El primer canal és el més ràpid i visible: el preu del petroli es trasllada als carburants i combustibles. Aquest efecte acostuma a materialitzar-se en el mateix mes o en el següent, de manera especialment intensa en un entorn en què els mercats energètics ja es troben tensionats.

Aquest canal afecta directament:

- gasolina i gasoil per a automoció
- combustibles professionals
- determinats productes energètics utilitzats en sectors industrials.

5.1.2 Canal indirecte sobre transport i logística

L'encariment del petroli incrementa els costos de transport de mercaderies i persones. Aquest augment de costos es trasllada posteriorment al preu final de molts béns i serveis.

Els sectors més afectats per aquest canal són:

- transport de mercaderies per carretera
- distribució comercial
- logística industrial
- transport aeri i marítim.

Aquest efecte és especialment rellevant en una economia oberta com l'espanyola, en què una part molt important del consum i de la producció depèn de xarxes logístiques extenses.

5.1.3 Canal sobre el component no energètic de l'IPC

Els efectes indirectes sobre l'IPC no energètic són més reduïts, però poden ser persistents. El Banc d'Espanya estima que l'impacte mitjà sobre el conjunt no energètic és d'aproximadament **0,03 punts percentuals al cap de sis mesos**, tot i que alguns components concrets poden reaccionar amb més intensitat.

Aquests efectes indirectes poden afectar:

- aliments processats
- determinats serveis
- béns manufacturats amb alts costos de transport o de matèries primeres.

5.1.4 Risc d'efectes de segona ronda

Si el xoc petrolífer és permanent, existeix el risc que apareguin efectes de segona ronda. Aquests efectes poden produir-se si els increments inicials de preus es traslladen a salaris o a marges empresarials, generant una dinàmica inflacionària més persistent.

Aquest risc és especialment rellevant si el xoc coincideix amb:

- mercats de treball tensionats
- rigideses de costos en determinats sectors
- expectatives d'inflació desanclades.

5.1.5 Valoració general de l'impacte inflacionari

En conjunt, per a un entorn de preus intermedis, una referència central raonable és un augment aproximat de **+0,3 punts percentuals de la inflació general**. Aquest impacte seria relativament ràpid en el component energètic i més gradual en la resta de l'economia.

5.2 Impacte sobre el PIB

El segon gran efecte d'un augment permanent del petroli és la reducció del creixement econòmic. En el cas d'Espanya, una estimació plausible és que un xoc permanent del **10 % del petroli** podria restar aproximadament **entre 0,2 i 0,4 punts percentuals al creixement del PIB** en un horitzó d'un any.

Si aquest augment s'acompanyés també d'un encariment rellevant del gas natural, l'impacte podria ser superior. CaixaBank Research estima que un augment conjunt de **10 dòlars per barril de petroli i 30 €/MWh de gas** podria restar al voltant de **0,5 punts percentuals al creixement anual del PIB espanyol**.

Aquest efecte sobre el PIB es produeix a través de diversos mecanismes.

5.2.1 Pèrdua de renda real de les llars

L'augment del petroli incrementa la despesa energètica de les famílies. Quan les llars destinen una part més gran dels seus ingressos a carburants, energia o transport, disposen de menys recursos per consumir altres béns i serveis.

Aquest efecte redueix la demanda interna i pot afectar especialment sectors com:

- comerç minorista
- hostaleria
- restauració
- serveis personals
- consum durador.

5.2.2 Augment dels costos empresarials

Les empreses suporten un increment dels costos intermedis, especialment en sectors amb una elevada dependència energètica o logística. Aquest augment de costos pot tenir tres conseqüències principals:

- reducció de marges empresarials
- trasllat parcial a preus finals
- ajornament o reducció de la inversió.

Quan el xoc és persistent, les empreses poden veure deteriorada la seva competitivitat, especialment en sectors exposats a la competència internacional.

5.2.3 Deteriorament del sector exterior energètic

Espanya és una economia importadora neta d'energia. Per tant, quan augmenta el preu del petroli, també augmenta la factura energètica exterior.

Segons estimacions de CaixaBank Research, un encariment energètic d'aquesta magnitud podria elevar la factura d'importacions energètiques netes fins a aproximadament **el 0,6 % del PIB**. Això representa una transferència de renda cap a l'exterior que redueix el potencial de creixement intern.

5.2.4 Impacte sobre la confiança i la inversió

Els xocs energètics persistents acostumen també a afectar negativament la confiança empresarial i de les llars. La major incertesa sobre costos, inflació i demanda pot reduir les decisions d'inversió i retardar projectes empresarials.

Aquest efecte pot ser especialment rellevant en sectors intensius en capital o en energia.

5.2.5 Valoració general de l'impacte sobre el PIB

En conjunt, un xoc permanent del 10 % del petroli tindria sobre Espanya un efecte contractiu moderat però significatiu. La magnitud exacta dependrà del context macroeconòmic general, de si el xoc es veu acompanyat o no per una pujada del gas i de l'existència d'efectes de confiança o de segona ronda.

5.3 Impacte sobre l'ocupació

L'ocupació reacciona amb un cert retard respecte a la inflació i a l'activitat econòmica, però també es veu afectada per un xoc petrolífer persistent.

Segons el Banc d'Espanya, en fases expansives la sensibilitat de l'ocupació al PIB a Espanya és aproximadament **d'1 a 1**. Això significa que una reducció del creixement del PIB acostuma a traduir-se en una reducció d'una magnitud similar en el creixement de l'ocupació.

Per tant, si el xoc petroler restés **entre 0,2 i 0,4 punts percentuals al creixement del PIB**, una aproximació raonable seria una merma d'entre **0,2 i 0,4 punts percentuals en el creixement de l'ocupació**.

Això no implica necessàriament destrucció neta d'ocupació, però sí:

- menor ritme de creació de llocs de treball
- reducció més lenta de l'atur
- afectació més gran dels sectors intensius en energia o transport.

5.3.1 El llindar de creació d'ocupació

L'economia espanyola presenta un llindar de creixement del PIB lleugerament inferior a l'1 % a partir del qual es crea ocupació neta. Si un xoc energètic es produeix en un context de creixement ja feble, el seu impacte sobre l'ocupació pot ser més intens.

5.3.2 Sectors laborals més exposats

Els efectes laborals acostumen a concentrar-se més en sectors com:

- transport i logística
- indústria manufacturera
- agricultura
- turisme i activitats auxiliars.

En aquests sectors, els increments de costos poden traduir-se en menys activitat i, per tant, en una menor demanda de treball.

5.4 Impacte sectorial

Els xocs petrolífers no afecten tots els sectors de la mateixa manera. Hi ha sectors especialment sensibles per la seva elevada intensitat energètica o per la dependència de combustibles i de logística.

Els principals sectors més afectats serien:

5.4.1 Transport i logística

És un dels sectors més directament exposats, ja que el combustible representa una part molt significativa dels seus costos operatius. L'encariment del petroli es trasllada ràpidament a:

- transport de mercaderies
- transport de passatgers
- distribució comercial
- logística d'última milla.

5.4.2 Indústria intensiva en energia

Sectors com la química, la metal·lúrgia o determinades manufactures suporten un increment dels costos energètics i de matèries primeres, amb efectes sobre els marges i la competitivitat.

5.4.3 Agricultura i fertilitzants

El petroli afecta directament el cost del combustible agrícola i indirectament el cost dels fertilitzants i del transport de productes agroalimentaris.

5.4.4 Turisme i aviació

L'aviació és especialment sensible al preu del combustible. Això pot afectar el cost dels desplaçaments i, per tant, la demanda turística, especialment en un país com Espanya.

5.4.5 Sectors potencialment beneficiats

Alguns sectors energètics o petrolers poden beneficiar-se parcialment d'un entorn de preus elevats, però aquest efecte positiu és limitat en una economia importadora neta d'energia com l'espanyola.

5.5 Comparació quantitativa: Espanya, zona euro i economia mundial

L'impacte d'un augment permanent del petroli no és homogeni entre economies. Depèn de la dependència energètica, de la intensitat del petroli en el consum i en la producció, i de la capacitat de substitució energètica.

5.5.1 Quadre comparatiu d'impacte estimat

Economia	Impacte sobre la inflació	Impacte sobre el PIB	Impacte sobre l'ocupació	Impacte sobre
Espanya	+0,2 a +0,4 pp	-0,2 a -0,4 pp	-0,2 a -0,4 pp	
Zona euro	+0,15 a +0,30 pp	-0,15 a -0,30 pp	-0,1 a -0,2 pp	
Economia mundial	+0,1 a +0,25 pp	-0,1 a -0,25 pp	impacte moderat i desigual	

Aquesta comparació mostra que Espanya és relativament més sensible que la mitjana global als xocs energètics, mentre que la zona euro presenta una vulnerabilitat intermèdia.

5.6 Evidència històrica

L'experiència històrica confirma que els increments sobtats i persistents del petroli acostumen a tenir conseqüències econòmiques rellevants.

Les crisis del petroli de **1973**, **1979**, **1990** més recentment, el xoc energètic posterior a **2022** mostren que els increments del cru acostumen a anar associats a:

- més inflació
- menor creixement
- pitjor confiança econòmica
- més tensió monetària.

Tot i que avui les economies avançades són menys intensives en petroli que fa dècades, els xocs energètics continuen tenint una gran capacitat de desestabilització macroeconòmica.

Els xocs petrolífers han tingut un paper important en diversos episodis de desacceleració econòmica global.

Els principals episodis històrics inclouen:

Any	Esdeveniment	Impacte econòmic
1973	Embargament petroler OPEP	crisi energètica global
1979	Revolució iraniana	nova onada inflacionària
1990	Guerra del Golf	augment temporal del petroli
2022	Guerra d'Ucraïna	crisi energètica europea
2026	tensions al Golf Pèrsic	risc de nou xoc energètic

Segons el **Fons Monetari Internacional**, els xocs petrolífers han estat històricament associats a episodis d'augment de la inflació i reducció del creixement econòmic global.

5.7 Mecanisme econòmic general

En síntesi, el principal canal de transmissió d'un augment permanent del petroli a Espanya és la **pèrdua de renda real en una economia importadora neta d'energia**.

Quan puja el petroli:

- les llars destinen més despesa a carburants, transport i energia
- les empreses suporten costos més elevats
- es redueixen consum, inversió i competitivitat
- augmenta la factura energètica exterior
- s'alenteix l'activitat i, posteriorment, l'ocupació.

5.8 Què passaria a mitjà termini

Si l'augment del petroli fos realment permanent i no només transitori, els efectes a mitjà termini serien especialment rellevants.

En aquest escenari:

- l'impacte sobre la inflació seria inicialment alt, però posteriorment tendiria a normalitzar-se en taxa interanual, excepte si apareixen efectes de segona ronda
- el dany sobre el PIB podria ser més persistent si es trasllada a confiança, inversió i competitivitat
- l'ocupació es veuria més afectada com més a prop estigués l'economia del llindar a partir del qual deixa de crear llocs de treball.

Conclusió de l'apartat

Un augment permanent del 10 % del preu del petroli generaria previsiblement per a Espanya un **impacte moderadament estanflacionari**, caracteritzat per:

- **més inflació**
- **menor creixement del PIB**
- **menor creació d'ocupació**
- i una afectació especialment intensa sobre sectors intensius en energia, transport i logística.
- es redueixen consum, inversió i competitivitat
- augmenta la factura energètica exterior
- s'alenteix l'activitat i, posteriorment, l'ocupació.

6. Impactes específics per a Europa

Europa és una de les regions més vulnerables als xocs energètics globals, no tant perquè depengui exclusivament del Golf Pèrsic, sinó perquè manté una **elevada dependència estructural d'importacions d'hidrocarburs** i perquè la seva estructura productiva continua sent sensible a les variacions del preu del petroli, del gas i de l'electricitat. El conflicte al Golf Pèrsic, per tant, no afecta la Unió Europea només com a episodi geopolític extern, sinó com un factor que pot incidir directament sobre la inflació, el creixement, la competitivitat industrial i l'estabilitat macroeconòmica.

L'experiència recent de la crisi energètica associada a la guerra d'Ucraïna ha demostrat que, fins i tot en un context de diversificació progressiva dels proveïdors energètics, la UE continua exposada als grans xocs d'oferta energètica i a les tensions sobre els mercats internacionals del gas i del petroli. Aquesta vulnerabilitat es veu amplificada per la integració dels mercats energètics europeus, per la dependència del transport marítim internacional i pel pes que encara tenen els combustibles fòssils en sectors clau de l'economia continental.

6.1 Dependència energètica exterior i vulnerabilitat estructural

La Unió Europea continua sent una economia altament dependent de l'exterior pel que fa al subministrament energètic. Tot i els avenços en renovables i eficiència energètica, una part molt important del petroli i del gas consumits a Europa continua arribant de fora del continent.

Aquesta dependència genera diverses vulnerabilitats estructurals:

- major exposició a les oscil·lacions de preus internacionals
- dependència de rutes marítimes i infraestructures estratègiques
- risc de trasllat ràpid dels xocs energètics a la inflació
- major sensibilitat de la indústria als increments dels costos energètics.

Tot i que la UE ha reduït substancialment la dependència del gas rus després del 2022, aquesta substitució no ha eliminat la vulnerabilitat, sinó que l'ha reconfigurat. Ara la dependència es reparteix més entre proveïdors de gas natural líquid, mercats globals i altres productors externs, però continua existint una dependència elevada dels mercats internacionals de l'energia.

En aquest context, un conflicte prolongat al Golf Pèrsic no cal que interrompi completament el subministrament europeu per tenir un efecte significatiu. N'hi ha prou que encareixi de manera sostinguda el petroli o el gas perquè la UE en pateixi les conseqüències econòmiques.

6.2 Impacte sobre la inflació energètica i general

Un dels primers i més importants efectes per a Europa és l'augment de la inflació energètica. En una economia com la europea, en què l'energia té un

impacte transversal, l'encariment dels hidrocarburs es transmet ràpidament a diversos components de l'IPC.

Els principals canals d'aquesta transmissió són:

- carburants i combustibles
- transport de mercaderies i persones
- electricitat i calefacció
- costos industrials
- aliments i productes transformats a través del cost energètic i logístic.

Aquest mecanisme és especialment rellevant perquè la UE venia d'un procés gradual de desinflació després del xoc energètic del 2022-2023. Un nou repunt del petroli i del gas podria interrompre aquest procés i tornar a elevar les taxes d'inflació, especialment si el xoc fos persistent.

A més, en alguns països europeus, el gas continua tenint un paper rellevant en el preu marginal de l'electricitat. Això implica que l'encariment del gas pot amplificar-se via mercat elèctric i transmetre's a la factura energètica d'empreses i famílies.

Per tant, Europa no només és vulnerable al petroli, sinó també al vincle entre gas i electricitat, especialment en un context en què el sistema elèctric encara no ha culminat la seva transformació cap a fonts més estables i menys dependents dels combustibles fòssils.

6.3 Deteriorament de la competitivitat industrial

Un altre dels efectes més importants del conflicte per a Europa és el possible deteriorament de la competitivitat industrial.

La indústria europea ja ha patit en els darrers anys una pressió significativa derivada dels alts costos energètics en comparació amb altres grans blocs econòmics, especialment els Estats Units. Un nou xoc energètic al Golf Pèrsic podria empitjorar aquesta situació.

Els sectors més exposats són aquells amb un consum energètic elevat o amb una gran dependència d'inputs industrials i logístics. Entre ells destaquen:

- indústria química
- metal·lúrgia i acer
- ciment i materials de construcció
- fertilitzants
- paper i cartró
- ceràmica
- vidre
- manufactures intensives en calor industrial.

En aquests sectors, l'augment del cost de l'energia pot provocar:

- reducció de marges
- pèrdua de competitivitat exterior
- ajornament d'inversions
- menor producció
- risc de deslocalització en els casos més exposats.

Això és especialment important perquè Europa competeix amb economies on el cost energètic és més baix o més estable. Si el xoc energètic es prolonga, la indústria europea podria patir una pèrdua addicional de competitivitat en un moment en què ja s'enfronta a reptes estructurals de gran magnitud: transició verda, digitalització, competència global i tensions comercials.

6.4 Efectes sobre el creixement econòmic europeu

L'encariment de l'energia afecta el creixement econòmic europeu a través de diversos canals simultanis.

6.4.1 Canal de consum

Les llars destinen una part més gran dels seus ingressos a energia, carburants i transport. Això redueix el consum d'altres béns i serveis, especialment en aquells segments més sensibles a la renda disponible.

6.4.2 Canal d'inversió

Les empreses afronten més incertesa i uns costos més elevats. Això pot traduir-se en una reducció de la inversió productiva, especialment en sectors industrials i en activitats exposades al comerç internacional.

6.4.3 Canal exterior

L'augment de la factura energètica exterior deteriora els termes d'intercanvi de les economies importadores d'energia. Europa ha de destinar més recursos a comprar els mateixos hidrocarburs, fet que suposa una transferència de renda cap a l'exterior.

6.4.4 Canal de confiança

Els conflictes geopolítics tendeixen a reduir la confiança empresarial i de les llars. Aquesta caiguda de confiança pot amplificar l'impacte econòmic del xoc energètic.

En conjunt, aquests canals poden traduir-se en un menor creixement europeu, especialment si el xoc es produeix en un context de creixement feble, tipus d'interès encara elevats i escassa capacitat de reacció fiscal en alguns estats membres.

6.5 Riscos per a la política monetària del BCE

Un dels aspectes més delicats per a Europa és l'impacte que un xoc energètic podria tenir sobre la política monetària del Banc Central Europeu.

Després de l'episodi d'inflació elevada associat a la crisi energètica del 2022, el BCE s'ha mostrat especialment atent al risc que els xocs d'oferta energètics es traslladin a la inflació subjacent i a les expectatives de preus. Per tant, un nou repunt significatiu del petroli i del gas podria comportar:

- ajornament de futures baixades de tipus
- manteniment de condicions financeres més restrictives
- revisió a la baixa de les perspectives de creixement
- major prudència en la comunicació monetària.

Aquest escenari és especialment complicat perquè Europa podria trobar-se, de nou, davant una situació de creixement moderat o feble i inflació relativament elevada, és a dir, davant una configuració pròxima a l'estanflació.

En aquest context, el marge de maniobra del BCE es redueix i augmenta la complexitat de l'ajust macroeconòmic.

6.6 Diferències dins de la Unió Europea

Cal tenir en compte que l'impacte del conflicte no seria homogeni entre els diferents estats membres.

Els països més vulnerables serien aquells que combinen:

- elevada dependència d'importacions energètiques
- fort pes industrial
- menor autosuficiència energètica
- més exposició al gas i a la generació tèrmica
- menys espai fiscal per desplegar mesures compensatòries.

També hi ha diferències segons:

- el mix energètic nacional
- la dependència del gas en la generació elèctrica
- la capacitat d'emmagatzematge i regasificació
- el grau d'interconnexió energètica amb altres països.

En aquest sentit, alguns països poden absorbir millor el xoc que d'altres. Tanmateix, la naturalesa integrada del mercat energètic europeu fa que, fins i tot amb diferències nacionals, el conjunt de la UE es vegi afectat en major o menor mesura.

6.7 El cas espanyol dins del context europeu

Espanya comparteix la vulnerabilitat general europea, però presenta alguns elements diferencials.

D'una banda, la seva dependència energètica exterior és elevada, la qual cosa la fa especialment sensible als increments del preu del petroli i del gas. D'altra banda, disposa d'alguns avantatges relatius dins de la UE, com ara:

- elevada capacitat de regasificació
- major diversificació geogràfica de proveïdors
- creixement de les renovables
- menor dependència directa del gas rus que altres països europeus.

Aquests factors poden reduir parcialment la vulnerabilitat relativa d'Espanya en comparació amb altres estats membres. No obstant això, no eliminen l'impacte macroeconòmic d'un xoc energètic global, ja que el petroli i el gas es negocien en mercats internacionals i els seus preus afecten igualment l'economia espanyola.

6.8 Impacte sobre el comerç i la logística europea

A més dels efectes estrictament energètics, Europa també és vulnerable als canvis en el comerç marítim i en la logística global que pugui provocar el conflicte.

Les tensions al Golf i al mar Roig poden implicar:

- desviaments de rutes marítimes
- increment de temps de lliurament
- augment de costos d'assegurança
- encariment del transport de contenidors i mercaderies
- més ineficiències a les cadenes de subministrament.

Per a la indústria europea, altament integrada en cadenes globals de valor, aquests efectes poden ser rellevants fins i tot si el subministrament energètic no es veu severament interromput. La logística global és avui un component clau de la competitivitat, i qualsevol alteració persistent pot afectar costos, terminis i planificació industrial.

6.9 Riscos polítics i socials dins d'Europa

Un altre aspecte a considerar és que els xocs energètics no tenen només conseqüències econòmiques, sinó també socials i polítiques.

Si l'energia es torna a encarir de manera significativa, això pot generar:

- pressió sobre el poder adquisitiu de les llars
- tensions distributives
- demandes de mesures compensatòries

- major desgast polític dels governs
- dificultats per compatibilitzar transició verda i estabilitat social.

Aquesta dimensió és especialment rellevant perquè una nova crisi energètica podria coincidir amb un context de fatiga social després dels episodis inflacionaris recents.

Conclusió de l'apartat

Europa és especialment vulnerable a les tensions al Golf Pèrsic per la seva **dependència energètica exterior**, per l'impacte dels xocs sobre la **inflació i la política monetària**, i pel risc de deteriorament de la **competitivitat industrial i de les cadenes logístiques**. Tot i els avenços recents en diversificació i transició energètica, la UE continua exposada a un xoc energètic global, i aquesta exposició podria traduir-se en **més inflació, menys creixement i més tensió econòmica i social** si el conflicte es prolonga o s'intensifica.

7. Escenaris prospectius del conflicte

L'anàlisi prospectiva del conflicte al Golf Pèrsic és essencial per valorar-ne els possibles efectes econòmics. La incertesa geopolítica no es tradueix automàticament en un únic resultat econòmic, sinó que obre un ventall d'escenaris possibles amb impactes molt diferents sobre l'energia, el comerç internacional, la inflació, l'activitat econòmica i l'estabilitat financera.

Per aquest motiu, resulta útil estructurar l'anàlisi en diversos escenaris, no tant per predir amb exactitud l'evolució del conflicte, sinó per identificar quins són els principals riscos, els mecanismes de transmissió i les conseqüències econòmiques associades a cada trajectòria possible. L'interès d'aquest exercici és especialment rellevant per a economies importadores d'energia com les europees i, dins d'aquestes, per a Espanya i Catalunya.

Els escenaris prospectius que s'exposen a continuació s'articulen a partir de tres variables principals:

- la **durada del conflicte**
- l'**afectació d'infraestructures energètiques**
- el **grau d'interrupció del trànsit marítim i del comerç energètic.**

A aquestes tres variables s'hi afegixen altres factors rellevants, com ara la resposta dels mercats, la capacitat de reorientació dels fluxos energètics, la reacció dels bancs centrals, la resposta política dels governs i la possible extensió del conflicte a altres actors regionals o internacionals.

7.1 Lògica general dels escenaris

Els escenaris no s'han d'interpretar com a compartiments tancats, sinó com a trajectòries possibles d'un mateix procés geopolític. Un escenari inicialment limitat pot evolucionar cap a una situació més greu si es produeixen incidents addicionals, danys a infraestructures o bloquejos logístics. De la mateixa manera, un conflicte amb una intensitat inicial elevada podria estabilitzar-se relativament ràpid si els actors opten per la contenció i si els mercats energètics recuperen confiança.

Des del punt de vista econòmic, la diferència fonamental entre escenaris rau en la combinació de tres magnituds:

- **nivell del preu del petroli i del gas**
- **durada del xoc energètic**
- **amplitud de la transmissió cap a la resta de l'economia.**

Com més intens sigui el xoc energètic, com més temps es mantingui i com més afecti els costos, la confiança i el comerç, més gran serà el seu impacte sobre la inflació, el PIB i l'ocupació.

7.2 Escenari 1: conflicte limitat

El primer escenari és el de **conflicte limitat**, és a dir, una situació en què les tensions militars o geopolítiques es mantenen acotades en el temps i en l'espai, sense arribar a generar una interrupció prolongada del comerç energètic ni danyar de manera significativa les grans infraestructures de producció o transport.

En aquest escenari, els principals trets serien:

- episodis puntuals de tensió militar
- atacs o incidents d'abast limitat
- absència de bloqueig durador de l'estret d'Ormuz
- manteniment general del flux d'exportacions energètiques
- repunt temporal del petroli i del gas
- correccions financeres moderades.

Aquest és l'escenari en què el conflicte actua sobretot com a factor de volatilitat i de prima de risc, però sense alterar substancialment el funcionament del mercat energètic global. El petroli pot pujar de manera apreciable, però els mercats assumeixen que l'oferta no quedarà severament afectada i que el xoc és temporal.

7.2.1 Impacte energètic

En un escenari limitat, els preus energètics tendeixen a reaccionar ràpidament, però sense assolir nivells extrems. El petroli Brent podria situar-se de manera temporal en una franja superior a la prèvia al conflicte, però sense consolidar una ruptura estructural.

L'efecte principal seria:

- augment moderat o significatiu, però temporal, del petroli
- repunt del gas per l'efecte de precaució i cobertura
- increment de primes d'assegurança i costos marítims.

7.2.2 Impacte macroeconòmic

L'impacte macroeconòmic seria **moderat** i principalment conjuntural. Els efectes més visibles serien:

- augment temporal de la inflació energètica
- certa volatilitat als mercats financers
- lleugera revisió a la baixa del creixement si el xoc dura algunes setmanes o mesos
- pressió sobre sectors intensius en transport i energia.

Per a Espanya i Catalunya, aquest escenari significaria sobretot:

- carburants més cars

- certa pressió sobre la factura energètica
- impacte limitat però visible sobre alguns sectors industrials i logístics
- efecte moderat sobre confiança i consum.

7.2.3 Valoració general

Aquest escenari seria econòmicament gestionable, encara que no neutre. El principal risc seria que una situació inicialment acotada s'allargués o degenerés en una fase més severa. Per tant, fins i tot l'escenari limitat pot tenir rellevància si actua com a porta d'entrada a trajectòries més disruptives.

7.3 Escenari 2: conflicte prolongat

El segon escenari és el de **conflicte prolongat**, és a dir, una situació en què les tensions persisteixen durant un període llarg i generen un entorn sostingut d'inseguretat energètica i logística, encara que no es produeixi un col·lapse complet del sistema de subministrament.

Aquest escenari es caracteritzaria per:

- prolongació del conflicte durant mesos
- incidents repetits o amenaces recurrents
- inseguretat en rutes marítimes
- tensions persistents als mercats de petroli i gas
- augment prolongat de costos d'assegurança, transport i finançament
- menor confiança empresarial i major prudència inversora.

En aquest context, no és imprescindible que es produeixi un bloqueig total de l'estret d'Ormuz perquè l'impacte econòmic sigui important. N'hi ha prou amb una situació d'inseguretat recurrent perquè els mercats incorporin una prima de risc persistent.

7.3.1 Impacte energètic

En aquest escenari, el petroli i el gas es mantindrien en nivells més elevats durant un període prou llarg com per afectar clarament la macroeconomia.

Els efectes principals serien:

- petroli persistentment més car
- gas més tens per efecte de substitució, risc geopolític i mercats més estrets
- possibles alteracions en calendaris de lliurament
- més costos logístics i d'emmagatzematge.

Aquest és l'escenari en què els xocs energètics comencen a tenir un efecte menys conjuntural i més estructural.

7.3.2 Impacte macroeconòmic global

Un conflicte prolongat podria provocar:

- més inflació durant més temps
- menor creixement econòmic global
- revisió a la baixa de previsions macroeconòmiques
- retard en la relaxació monetària
- deteriorament de la confiança dels consumidors i de la inversió empresarial.

Aquest escenari és especialment delicat perquè pot generar una combinació de **desacceleració i inflació**, és a dir, un entorn de pressió estanflacionària.

7.3.3 Impacte sobre Europa

Europa seria una de les regions més afectades per aquest escenari per diversos motius:

- elevada dependència energètica exterior
- pes del gas i de l'electricitat en els costos productius
- indústria sensible als preus energètics
- menor marge polític i monetari després dels xocs recents.

Per a la UE, aquest escenari podria traduir-se en:

- inflació energètica més persistent
- pitjor competitivitat industrial
- menor dinamisme exportador
- més pressió sobre les llars de renda baixa i mitjana.

7.3.4 Impacte sobre Espanya i Catalunya

Per a Espanya, aquest escenari seria més sever que el limitat, perquè els efectes sobre el PIB, la inflació i l'ocupació tindrien temps de consolidar-se. El petroli car actuaria com un drenatge de renda exterior, mentre que el gas i l'electricitat podrien mantenir pressionats els costos productius.

Per a Catalunya, els principals canals de transmissió serien:

- energia
- logística
- inflació
- menor competitivitat industrial
- afectació indirecta del comerç exterior.

Els sectors més exposats serien:

- química
- metal·lúrgia

- transport i logística
- agroalimentació
- sectors manufactureres intensius en energia
- activitats turístiques sensibles a costos de transport.

7.3.5 Valoració general

Aquest és probablement l'escenari més plausible si el conflicte no es resol ràpidament però tampoc deriva en un col·lapse regional total. Econòmicament, és un escenari molt rellevant perquè la seva persistència el faria més costós que una escalada breu però intensa.

7.4 Escenari 3: escalada regional

El tercer escenari és el d'**escalada regional**, és a dir, una ampliació del conflicte a altres actors o espais geogràfics amb afectació severa del sistema energètic i logístic de la regió.

Aquest seria l'escenari més advers i podria incloure:

- extensió del conflicte a diversos països de la regió
- atacs a infraestructures petrolieres o gasistes
- bloqueig total o parcial prolongat de l'estret d'Ormuz
- afectació severa del trànsit marítim
- alteració profunda dels fluxos de petroli i GNL.

En aquest cas, el conflicte deixaria de ser només un factor d'inseguretat o de prima de risc i es convertiria en una **veritable crisi d'oferta energètica global**.

7.4.1 Impacte energètic

En aquest escenari, els preus del petroli i del gas podrien experimentar increments molt intensos. El mercat passaria d'incorporar risc preventiu a afrontar una disrupció real de l'oferta o del transport.

Els efectes possibles serien:

- petroli molt per sobre dels nivells previs al conflicte
- gas molt tensionat, especialment en mercats de GNL
- fort encariment del transport marítim
- tensions sobre l'electricitat a Europa
- problemes de disponibilitat i planificació industrial.

7.4.2 Impacte macroeconòmic global

Aquest escenari podria provocar:

- xoc inflacionari global
- revisió substancial a la baixa del creixement mundial

- forta volatilitat financera
- correccions borsàries més intenses
- possible augment de primes de risc
- més pressió sobre bancs centrals i governs.

Econòmicament, aquest és l'escenari més pròxim a una nova crisi energètica internacional.

7.4.3 Impacte sobre Europa

Europa seria especialment vulnerable perquè un xoc d'aquesta magnitud es traslladaria de manera ràpida a:

- petroli
- gas
- electricitat
- costos industrials
- inflació general.

A més, en un escenari de forta escalada, la UE es veuria obligada a reforçar mesures extraordinàries de seguretat energètica, coordinació de reserves, suport a sectors vulnerables i eventual flexibilització reguladora.

7.4.4 Impacte sobre Espanya i Catalunya

En aquest escenari, Espanya patiria un xoc clarament estanflacionari, amb més inflació, menor PIB, pitjor confiança i menys ocupació. Tot i la seva capacitat de regasificació i la relativa diversificació de proveïdors, Espanya no podria escapar als efectes d'un xoc global del petroli i del gas.

Per a Catalunya, els canals indirectes tindrien una incidència elevada:

- fort encariment energètic
- més tensió logística i comercial
- deteriorament de marges empresarials
- major afectació de la indústria exportadora
- pitjor entorn de demanda externa.

7.4.5 Valoració general

Aquest és l'escenari de més impacte econòmic i també el de menor desitjabilitat. La seva probabilitat pot ser inferior a la del conflicte prolongat, però el seu cost potencial és molt més alt.

7.5 Factors determinants entre escenaris

L'evolució real del conflicte cap a un escenari o un altre dependrà d'un conjunt de factors determinants.

7.5.1 Durada del conflicte

La durada és probablement el factor més important. Un xoc energètic breu es pot absorbir relativament bé. Un xoc persistent modifica les expectatives, la inversió, el consum i la política monetària.

7.5.2 Afectació d'infraestructures energètiques

Els danys sobre refineries, terminals, oleoductes, gasoductes o plantes de liquació podrien incrementar molt l'impacte sobre l'oferta energètica.

7.5.3 Bloqueig o inseguretat del trànsit marítim

El tancament total d'Ormuz seria l'escenari més sever, però fins i tot restriccions parcials, incidents marítims o majors costos d'assegurança poden alterar profundament el mercat.

7.5.4 Capacitat de substitució de subministraments

La capacitat d'altres proveïdors per augmentar l'oferta i compensar eventuais pèrdues és un element clau per contenir els preus.

7.5.5 Reacció política i coordinació internacional

La resposta dels governs, de la UE, de l'AIE i dels principals països importadors pot amortir parcialment el xoc si s'activen reserves, mecanismes de coordinació i mesures de suport.

7.6 Quadre de síntesi dels escenaris

Per sintetitzar l'anàlisi anterior, es pot resumir la lògica dels escenaris en el quadre següent:

Escenari	Característiques principals	Impacte energia	Impacte sobre	Impacte macroeconòmic
Conflicte limitat	Tensió temporal, sense bloqueig durador i dany sever a infraestructures	Augment ni moderat a temporal del petroli i del gas	i del	Impacte moderat, sobretot inflacionari i del financer
Conflicte prolongat	Inseguretat recurrent, tensió sostinguda i alteració parcial del comerç energètic	Petroli i gas persistentment elevats		Menor creixement, més inflació i pitjor confiança
Escalada regional	Danys a infraestructures de bloqueig parcial/total d'Ormuz	Xoc energètic sever		Crisi energètica global, fort deteriorament de creixement i inflació més alta

7.7 Anàlisi de sensibilitat del preu del petroli

Una manera útil de traduir els escenaris geopolítics en impactes econòmics és observar com variaria l'efecte macroeconòmic segons diferents nivells del Brent.

7.7.1 Escenari amb Brent al voltant de 80 dòlars

Aquest nivell seria coherent amb un escenari de tensió moderada o conflicte limitat. Els efectes serien visibles però manejables:

- pressió moderada sobre la inflació
- impacte relativament reduït sobre el PIB
- certa afectació del transport i de la logística.

7.7.2 Escenari amb Brent al voltant de 100 dòlars

Aquest nivell seria compatible amb un conflicte prolongat. En aquest cas:

- la inflació seria clarament més elevada
- el creixement es veuria més afectat
- la indústria intensiva en energia patiria una pressió més notable
- la política monetària podria reaccionar amb més prudència.

7.7.3 Escenari amb Brent al voltant de 120 dòlars o més

Aquest nivell s'associaria a una escalada regional severa o a una disrupció material de l'oferta. En aquest context:

- el xoc sobre la inflació seria molt intens
- el PIB podria veure's clarament afectat
- augmentaria el risc de resposta extraordinària de governs i bancs centrals
- el deteriorament de confiança seria més acusat.

7.8 Implicacions específiques per a Europa, Espanya i Catalunya

Els escenaris descrits tenen implicacions diferents segons el nivell territorial analitzat.

7.8.1 Per a Europa

Europa és especialment vulnerable als escenaris 2 i 3 per la seva dependència energètica exterior i per l'impacte del gas i de l'electricitat sobre la indústria.

7.8.2 Per a Espanya

Espanya es veuria afectada principalment a través de:

- factura energètica exterior

- inflació
- costos de producció
- menor creixement
- menor ritme de creació d'ocupació.

7.8.3 Per a Catalunya

Catalunya, malgrat tenir una exposició comercial directa moderada a la regió, patiria sobretot els efectes indirectes:

- encariment energètic
- disrupcions logístiques
- pitjor competitivitat industrial
- afectació del comerç exterior i de la demanda.

Conclusió de l'apartat

Els escenaris prospectius mostren que el risc econòmic principal associat al conflicte al Golf Pèrsic és un **xoc energètic prolongat o sever**, amb impactes molt diferents segons la intensitat i la durada del conflicte. L'escenari limitat implicaria sobretot volatilitat i pressió inflacionària moderada. El conflicte prolongat generaria un entorn de **més inflació i menys creixement**. L'escalada regional podria desencadenar una **nova crisi energètica global**, amb efectes especialment intensos sobre Europa, Espanya i Catalunya.

8. Impacte del conflicte a l'Orient Mitjà en les relacions econòmiques de Catalunya amb la regió

L'impacte del conflicte a l'Orient Mitjà sobre Catalunya no es pot analitzar únicament des d'una perspectiva estrictament geopolítica o energètica. També és necessari examinar quina és la relació econòmica directa de Catalunya amb aquesta regió, quin és el pes real que hi tenen les exportacions i les importacions catalanes, quins sectors hi estan més exposats i fins a quin punt les tensions actuals poden alterar els fluxos comercials, les oportunitats d'inversió i l'activitat d'empreses catalanes presents a la zona.

Des d'aquest punt de vista, convé subratllar d'entrada que l'Orient Mitjà **no constitueix un mercat central per al comerç exterior català en termes agregats**, però sí que és una regió amb una importància rellevant en determinats segments, sectors i països concrets. A més, el seu pes econòmic per a Catalunya va més enllà del volum comercial directe, ja que és una regió especialment significativa en relació amb l'energia, amb determinats mercats d'alt poder adquisitiu i amb oportunitats empresarials en sectors com les infraestructures, la tecnologia, la indústria, els serveis avançats i l'alimentació.

Per tant, l'anàlisi de l'impacte sobre Catalunya s'ha de fer en dos nivells complementaris:

- **nivell directe**, és a dir, el pes de les exportacions, importacions i presència empresarial catalana a la regió
- **nivell indirecte**, és a dir, l'efecte del conflicte sobre energia, inflació, logística i comerç mundial.

Aquest apartat se centra sobretot en la primera dimensió —les relacions econòmiques directes entre Catalunya i la regió— tot i que en diversos punts es posarà en relleu la interacció amb els efectes indirectes.

8.1 Context geopolític i riscos econòmics per a Catalunya

L'escalada militar a l'Orient Mitjà, amb el conflicte entre Iran, Israel i diversos països del Golf, està generant una elevada inestabilitat en una regió d'alta importància geopolítica i energètica. Els atacs militars i les represàlies han afectat infraestructures estratègiques, el trànsit marítim i els mercats energètics globals.

Des del punt de vista català, el principal risc no és tant una ruptura sobtada dels fluxos comercials directes amb la regió com l'efecte d'aquesta inestabilitat sobre el conjunt de l'economia internacional. Això és així perquè Catalunya és una economia molt oberta, industrial i exportadora, fortament integrada en cadenes de valor europees i globals.

Això significa que qualsevol tensió important sobre:

- petroli
- gas
- electricitat
- rutes marítimes
- costos logístics
- confiança internacional

pot tenir efectes rellevants sobre el teixit productiu català, encara que el pes directe de la regió en el comerç exterior no sigui especialment elevat.

Un dels principals punts de risc és, novament, l'estret d'Ormuz. Per aquest pas transita aproximadament el **20 % del petroli mundial** i una part molt significativa del gas natural líquid transportat per mar. Qualsevol afectació rellevant d'aquest corredor pot alterar l'equilibri dels mercats energètics i, en conseqüència, afectar indirectament els costos de producció i la competitivitat de l'economia catalana.

A aquesta vulnerabilitat energètica s'hi afegeix la inestabilitat al mar Roig, que està obligant nombroses navilieres a desviar rutes pel cap de Bona Esperança. Aquest fet incrementa el temps de transport entre Àsia i Europa i genera:

- més costos logístics
- més incertesa de subministrament
- més dificultats de planificació per a empreses importadores i exportadores.

Per a Catalunya, aquesta dimensió logística és particularment important per la seva elevada integració industrial i comercial.

8.2 Pes de l'Orient Mitjà en el comerç exterior català

Malgrat la importància geopolítica de la regió, l'Orient Mitjà té un **pes moderat en el comerç exterior català** si es considera el conjunt de l'economia catalana. Tot i això, la regió és prou rellevant com per justificar una anàlisi específica, especialment perquè concentra mercats de gran capacitat de compra i d'interès per a sectors concrets del teixit productiu català.

Les **exportacions catalanes a l'Orient Mitjà** van assolir aproximadament **2.537 milions d'euros el 2025**, xifra que equival a prop del **2,5 % del total exportat per Catalunya al món**. Això significa que, en termes agregats, la regió no és un dels principals mercats exteriors de Catalunya, però sí que representa un volum prou significatiu, especialment si es té en compte la concentració en alguns països i en algunes activitats productives.

A més, al voltant de **2.141 empreses catalanes exporten regularment** a aquests mercats. Aquesta dada és important perquè indica que no es tracta només d'un volum comercial concentrat en poques grans empreses, sinó que existeix una base exportadora relativament àmplia amb exposició a la regió.

Aquest pes moderat, però no marginal, obliga a distingir entre:

- l'impacte sobre el **volum total** de comerç exterior català
- l'impacte sobre **segments específics** del teixit productiu que sí tenen una exposició rellevant a la regió.

8.3 Exportacions catalanes a l'Orient Mitjà per països

La distribució geogràfica de les exportacions catalanes a l'Orient Mitjà és clarament concentrada. Tres països absorbeixen la major part de les vendes catalanes a la regió:

- **Emirats Àrabs Units**
- **Aràbia Saudita**
- **Israel**

Aquests tres mercats concentren **més del 75 % de les exportacions catalanes a l'Orient Mitjà**, cosa que evidencia una forta concentració geogràfica del risc comercial dins de la regió.

Quadre d'exportacions de Catalunya amb l'Orient Mitjà per països (2025)

País	Exportacions (M€)	% interanual	% variació sobre la regió	% sobre el món
Emirats Àrabs Units	774,7	20,5 %	30,5 %	0,8 %
Aràbia Saudita	617,7	40,4 %	24,3 %	0,6 %
Israel	560,3	-5,6 %	22,1 %	0,6 %
Líban	120,7	42,7 %	4,8 %	0,1 %
Jordània	105,5	24,4 %	4,2 %	0,1 %
Iraq	75,6	4,5 %	3,0 %	0,1 %
Kuwait	73,4	5,4 %	2,9 %	0,1 %
Qatar	69,0	2,1 %	2,7 %	0,1 %
Iran	49,4	-32,8 %	1,9 %	0,0 %
Oman	39,6	30,0 %	1,6 %	0,0 %
Resta	51,0	23,7 %	2,0 %	0,0 %
Total Orient Mitjà	2.537,0	15,3 %	100 %	2,5 %

Aquestes dades permeten extreure diverses conclusions analítiques.

8.3.1 Emirats Àrabs Units

Els Emirats Àrabs Units són el principal mercat de la regió per a Catalunya, amb **774,7 milions d'euros** exportats i un creixement interanual superior

al 20 %. El seu pes, més del **30 % del total regional**, reflecteix el paper d'aquest país com a plataforma comercial, financera i logística del Golf.

Per a moltes empreses, els Emirats no són només un mercat final, sinó també una porta d'entrada a altres països de la regió.

8.3.2 Aràbia Saudita

Aràbia Saudita és el segon mercat de la regió, amb **617,7 milions d'euros** i una taxa de creixement molt elevada (**40,4 %**). Aquesta evolució reflecteix l'interès de nombroses empreses catalanes per un mercat de gran dimensió, elevada inversió pública i demanda de béns industrials, tecnologia, serveis i alimentació.

8.3.3 Israel

Israel és el tercer mercat en importància, amb **560,3 milions d'euros**, tot i que amb una lleugera caiguda interanual. El mercat israelià té un perfil diferent del Golf: és més intensiu en tecnologia, innovació i intercanvis industrials i científics, i menys vinculat a la demanda de grans projectes d'infraestructures o consum de luxe.

8.3.4 Altres mercats

La resta de països tenen un pes menor en termes absoluts, però en conjunt mostren que l'exposició catalana a la regió no es limita als tres grans mercats principals. En alguns casos, com Líban o Jordània, el pes és reduït però amb taxes de creixement elevades. En altres, com Iran, el pes és molt limitat i condicionat per l'entorn sancionador i regulador.

8.4 Principals productes exportats per Catalunya

La composició sectorial de les exportacions catalanes a l'Orient Mitjà reflecteix el perfil industrial i manufacturer de l'economia catalana.

Els principals productes exportats són:

- **perfumeria i cosmètica** (16 %)
- **maquinària** (10 %)
- **material elèctric** (6,2 %)
- **plàstics** (5,7 %)
- **productes farmacèutics** (5,2 %)

Aquesta estructura mostra que la relació comercial no es basa principalment en primeres matèries o béns poc elaborats, sinó en productes industrials, tecnològics i de consum de valor afegit mitjà o alt.

Això té dues implicacions importants:

8.4.1 Exposició de sectors industrials i manufactureres

La regió és rellevant per a empreses de base industrial, moltes de les quals poden ser especialment sensibles als canvis en el cost de l'energia o als riscos logístics. Per tant, hi pot haver un efecte doble: d'una banda, la regió és mercat de destinació; de l'altra, el conflicte encareix costos de producció a Catalunya.

8.4.2 Paper de productes amb demanda relativament resilient

Determinats productes, com els farmacèutics o alguns segments de la cosmètica, poden mostrar una demanda relativament més estable fins i tot en contextos d'incertesa, mentre que altres segments més vinculats a inversió o equipament poden ser més sensibles als canvis d'expectatives.

A més, la regió és especialment rellevant per a alguns sectors concrets. Destaca el cas dels **farratges**, on una part molt important de les exportacions catalanes es destina a l'Orient Mitjà. Això fa que, encara que el pes global de la regió sigui limitat, hi hagi nínxols sectorials amb una exposició molt notable.

8.5 Importacions catalanes procedents de la regió

Les importacions catalanes procedents de l'Orient Mitjà van arribar aproximadament a **1.622 milions d'euros el 2025**, és a dir, prop de l'**1,4 % del total importat** per Catalunya.

En termes agregats, el pes importador és inferior al de les exportacions, però la naturalesa d'aquestes importacions és estratègicament molt rellevant, ja que es concentren sobretot en **productes energètics**.

Els principals proveïdors són:

- **Aràbia Saudita** (36,6 %)
- **Emirats Àrabs Units** (14,7 %)
- **Israel** (14,3 %)
- **Kuwait** (13,3 %)

Aquesta composició mostra que la dimensió energètica és central. Les importacions procedents de la regió es concentren majoritàriament en combustibles i productes relacionats amb l'energia, que representen gairebé la meitat del total importat.

Això significa que, tot i que el pes comercial directe de la regió no és extraordinari en agregat, el seu pes estratègic és superior al que suggereix la xifra global, perquè una part important del comerç amb la regió està vinculada a l'energia.

8.6 El cas específic de l'Iran

L'Iran té un pes comercial molt reduït per a Catalunya, però és rellevant analíticament per la seva centralitat geopolítica en el conflicte.

Hi ha aproximadament **51 empreses amb seu a Catalunya registrades com a exportadores regulars a l'Iran**. Les vendes catalanes a aquest mercat se situen a l'entorn dels **50 milions d'euros**, amb un pes molt reduït sobre el total exportador català.

Els principals productes exportats són:

- cartró
- fàrmacs
- cosmètica.

Pel costat de les importacions, les compres procedents de l'Iran són encara menors, aproximadament **27 milions d'euros**, principalment en productes del sector sanitari.

Aquest escàs pes directe implica que el risc econòmic per a Catalunya derivat específicament del mercat iranià és limitat. No obstant això, l'Iran és central en el risc geopolític global de la regió, de manera que la seva importància econòmica indirecta és molt superior a la seva rellevància comercial bilateral.

8.7 Empreses catalanes presents a l'Orient Mitjà

La relació econòmica de Catalunya amb l'Orient Mitjà no es limita a l'exportació de béns. També hi ha una presència empresarial directa o indirecta en diversos països de la regió, especialment als Emirats Àrabs Units i a l'Aràbia Saudita.

Els àmbits en què s'observa aquesta presència són múltiples:

8.7.1 Infraestructures, construcció i enginyeria

La regió és especialment rellevant per a empreses relacionades amb grans projectes d'infraestructures, construcció i enginyeria. Aquests mercats han estat històricament atractius per a empreses amb capacitat tècnica, experiència internacional i orientació a projectes complexos.

8.7.2 Tecnologia, digitalització i consultoria

El procés de transformació econòmica de diversos països del Golf ha generat oportunitats en àmbits de tecnologia, consultoria i serveis avançats.

8.7.3 Equipament industrial i tecnologia aplicada

La demanda de maquinària, equipament industrial i solucions tècniques ha consolidat la presència de diverses empreses catalanes en aquests mercats.

8.7.4 Il·luminació, serveis tècnics i equipaments especialitzats

Sectors com la il·luminació tècnica, la ventilació, l'equipament per a edificació i instal·lacions especialitzades també tenen presència a la regió.

8.7.5 Serveis financers i empresarials

Els grans projectes i la dimensió internacional del Golf també han afavorit la presència de serveis financers i de suport empresarial.

8.7.6 Alimentació i productes de consum

Determinats productes alimentaris i de consum també han trobat espais de mercat a la regió, especialment en segments de qualitat o amb valor de marca.

Aquest conjunt de presència empresarial és rellevant perquè mostra que el vincle econòmic de Catalunya amb la regió va més enllà de les xifres comercials agregades i inclou inversió, implantació comercial, projectes i serveis.

8.8 Impacte potencial sobre l'economia catalana

Des del punt de vista macroeconòmic, el principal risc per a Catalunya **no prové tant de la dependència comercial directa amb la regió** com de l'impacte indirecte del conflicte sobre:

- energia
- inflació
- cadenes logístiques
- confiança empresarial
- competitivitat industrial.

Això és especialment important perquè l'economia catalana és molt oberta i molt dependent del bon funcionament de les cadenes de subministrament i dels mercats exteriors.

Els principals impactes previsibles són els següents.

8.8.1 Augment dels costos energètics

L'encariment del petroli i del gas pot incrementar els costos de producció a Catalunya, especialment en sectors com:

- química
- siderúrgia
- indústria pesada
- logística
- transport.

Aquest és, probablement, el principal canal d'impacte per al conjunt de l'economia catalana.

8.8.2 Augment de la inflació i dels tipus d'interès

L'augment dels preus energètics pot pressionar la inflació i obligar a mantenir condicions monetàries més restrictives del que s'esperava, afectant consum i inversió.

8.8.3 Disrupcions logístiques

Les tensions al mar Roig i al Golf poden provocar:

- retards en el transport marítim
- increments del cost del transport
- problemes de subministrament entre Àsia i Europa.

Aquest risc és especialment rellevant per a Catalunya per la seva estructura industrial i exportadora.

8.8.4 Impacte en exportacions

Tot i que el pes de la regió és moderat, les exportacions als principals mercats del Golf —especialment Emirats i Aràbia Saudita— podrien veure's afectades temporalment si la inestabilitat deteriora la demanda o la logística comercial.

8.9 Valoració general per a Catalunya

L'Orient Mitjà no suposa un risc directe elevat per al comerç exterior català en termes agregats, ja que la regió representa només una fracció reduïda del total exportat i importat. Tanmateix, aquesta lectura agregada no ha d'amagar tres elements importants:

- hi ha **sectors i empreses amb una exposició comercial rellevant**
- una part de les importacions està vinculada a **productes energètics**
- els efectes indirectes del conflicte poden ser macroeconòmicament molt més importants que l'exposició comercial directa.

Per tant, el conflicte és rellevant per a Catalunya no tant perquè la regió sigui un mercat dominant, sinó perquè és un espai clau per a l'energia mundial i perquè la seva inestabilitat pot afectar la inflació, els costos, la logística i la competitivitat del teixit productiu català.

Conclusió de l'apartat

L'Orient Mitjà té un **pes moderat però significatiu** en les relacions econòmiques de Catalunya. Els principals mercats de la regió són els Emirats Àrabs Units, l'Aràbia Saudita i Israel, i les exportacions catalanes es concentren en sectors industrials, tecnològics i de consum de valor afegit. Tanmateix, el principal risc econòmic per a Catalunya no prové del volum

comercial directe, sinó dels **efectes indirectes del conflicte sobre l'energia, la inflació, la logística global i la competitivitat industrial.**

9. Relacions comercials i d'inversió entre Catalunya i els Estats Units

Els Estats Units ocupen una posició singular en l'estructura econòmica exterior de Catalunya. No són només un mercat important en termes comercials, sinó també un espai econòmic estratègic des del punt de vista de la inversió, de la implantació empresarial, de la cooperació tecnològica i de la projecció internacional de moltes empreses catalanes. En el context del conflicte al Golf Pèrsic, l'anàlisi de la relació Catalunya–Estats Units és especialment rellevant per dues raons principals.

En primer lloc, perquè els Estats Units són un actor central en l'equilibri geopolític i energètic internacional i poden influir de manera decisiva en l'evolució del conflicte, en la política de seguretat energètica occidental i en la configuració dels mercats globals. En segon lloc, perquè qualsevol deteriorament de les relacions econòmiques entre Europa i els Estats Units, en un context de divergències geopolítiques o comercials, podria tenir efectes rellevants sobre el teixit productiu català, atès el pes creixent del mercat nord-americà en les exportacions i importacions de Catalunya.

Aquest apartat analitza la importància econòmica dels Estats Units per a Catalunya, tant en termes comercials com d'inversió, així com els elements de vulnerabilitat i oportunitat que es deriven d'aquesta relació en el context actual.

9.1 Importància dels Estats Units per a l'economia catalana

Els Estats Units s'han consolidat com un dels principals socis econòmics de Catalunya fora de la Unió Europea. En els darrers anys, el pes d'aquest mercat ha augmentat de manera notable, tant per l'expansió de les exportacions catalanes com per l'increment de les importacions, especialment en l'àmbit energètic.

L'any 2024, els Estats Units es van situar com el **cinquè soci comercial de Catalunya**, amb un volum total de comerç —exportacions més importacions— de **10.108 milions d'euros**. Aquesta dada reflecteix la dimensió estratègica de la relació bilateral i confirma el paper dels Estats Units com a principal mercat extracomunitari per a moltes empreses catalanes.

Des d'una perspectiva més qualitativa, la importància dels Estats Units per a Catalunya es fonamenta en diversos factors:

- gran dimensió del mercat i alt poder adquisitiu
- demanda de productes industrials, tecnològics i farmacèutics
- entorn favorable a la implantació empresarial internacional
- paper central dels EUA en energia, tecnologia i finances globals
- forta capacitat de tracció per a empreses exportadores de valor afegit.

A més, els Estats Units són un mercat que no només absorbeix exportacions, sinó que també actua com a plataforma estratègica per a la

internacionalització de moltes empreses catalanes. Per a nombroses companyies, tenir presència als EUA significa consolidar-se en un dels mercats més exigents i amb més projecció del món.

9.2 Exportacions catalanes als Estats Units

Les exportacions catalanes als Estats Units han crescut amb força en els darrers anys. L'any 2024 van assolir aproximadament **4.351,4 milions d'euros**, amb un increment acumulat del **79 % entre 2020 i 2024**.

Aquest volum representa al voltant del **4,3 % de totes les exportacions de Catalunya al món**, xifra molt significativa si es té en compte que es tracta d'un únic mercat nacional fora d'Europa.

A més, prop de **3.161 empreses catalanes exportadores regulars** operen al mercat nord-americà. Aquesta dada mostra que la relació comercial no depèn només d'un grup reduït de grans companyies, sinó que hi ha una base exportadora àmplia i diversificada.

9.2.1 Perfil sectorial de les exportacions

Els sectors industrials concentren la major part de les exportacions catalanes als Estats Units. Aquesta composició confirma que la relació comercial amb els EUA està fortament orientada a productes de valor afegit mitjà i alt.

Els principals sectors exportadors són:

Sector	Volum	Pes
Indústries químiques	1.164,9 M€	26,8 %
Productes farmacèutics	707,1 M€	16,3 %
Maquinària i equips	479,1 M€	11,0 %
Agroalimentació	460,3 M€	10,6 %
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	224,1 M€	5,2 %

En conjunt, aquests sectors representen aproximadament el **70 % de les exportacions catalanes als Estats Units**.

Aquesta estructura sectorial és rellevant per diverses raons. En primer lloc, mostra la forta orientació industrial del comerç bilateral. En segon lloc, indica que una part molt significativa de les exportacions catalanes als EUA està vinculada a sectors tecnològicament sofisticats i amb un grau elevat d'integració internacional. En tercer lloc, revela que el mercat nord-americà és especialment rellevant per a sectors que també tenen una elevada exposició a costos energètics, a regulació i a condicions comercials internacionals.

9.2.2 Principals productes exportats

Entre els productes més rellevants exportats per Catalunya als Estats Units destaquen:

- perfumeria i cosmètica
- productes farmacèutics
- maquinària industrial
- plàstics
- productes químics orgànics.

En conjunt, aquests productes representen aproximadament el **51 % del total exportat per Catalunya als EUA.**

Aquesta cistella exportadora reflecteix diversos avantatges competitius de l'economia catalana:

- base industrial diversificada
- presència d'empreses internacionals i xarxes de proveïment avançades
- especialització en química, salut i maquinària
- capacitat de competir en qualitat, marca i tecnologia.

9.2.3 Importància estratègica del mercat nord-americà

El mercat nord-americà és especialment rellevant per a Catalunya perquè combina dimensió, sofisticació de la demanda i capacitat d'absorció de productes de valor afegit. Per a moltes empreses catalanes, consolidar-se als Estats Units és sinònim de:

- diversificació de mercats més enllà d'Europa
- reducció de dependència del cicle econòmic europeu
- accés a un mercat de gran escala
- reforç de la reputació internacional.

No obstant això, aquesta importància estratègica implica també una major vulnerabilitat potencial davant canvis regulatoris, tensions comercials o mesures proteccionistes.

9.3 Importacions catalanes dels Estats Units

Les importacions catalanes procedents dels Estats Units també han crescut de manera molt significativa en els darrers anys. L'any 2024 es van situar al voltant dels **5.757 milions d'euros**, amb un creixement acumulat del **113 % entre 2020 i 2024.**

Aquest increment ha provocat que Catalunya registri un **dèficit comercial amb els Estats Units d'uns 1.406 milions d'euros el 2024.** Aquesta dada no és necessàriament negativa en si mateixa, però és rellevant perquè mostra l'augment del pes dels EUA com a proveïdor, especialment en energia i productes d'alt valor.

Els EUA representen aproximadament:

- **el 5,2 % del total de les importacions catalanes**
- i són **el segon proveïdor fora d'Europa després de la Xina.**

9.3.1 Composició sectorial de les importacions

Les importacions procedents dels Estats Units tenen una composició molt marcada per l'energia i pels sectors químic i farmacèutic.

Els principals sectors importats són:

Sector	Volum	Pes
Petroli i gas natural	2.078,3 M€	36,1 %
Productes farmacèutics	1.120,1 M€	19,5 %
Indústries químiques	605,2 M€	10,5 %
Agroalimentació	555,8 M€	9,7 %
Instruments mèdics	239,7 M€	4,2 %

En conjunt, aquests sectors concentren aproximadament el **80 % de les importacions catalanes procedents dels EUA.**

Aquesta estructura és especialment significativa perquè mostra fins a quin punt els Estats Units han esdevingut un proveïdor clau no només de béns industrials i farmacèutics, sinó també d'energia.

9.3.2 Pes de l'energia en les importacions

El component energètic és el més rellevant en l'augment recent de les importacions procedents dels Estats Units. Després de la guerra d'Ucraïna i de la reconfiguració dels fluxos energètics europeus, el pes del petroli i del gas nord-americans en el subministrament energètic europeu i espanyol ha crescut de forma molt notable.

En el cas català, aquesta evolució es tradueix en un fort augment del valor de les importacions de:

- petroli
- gas natural líquid
- productes energètics derivats.

Aquest canvi té una importància geoeconòmica considerable. Els EUA no són només un soci comercial, sinó també un actor creixent en la seguretat energètica europea. Aquesta realitat reforça la importància estratègica de la relació econòmica amb els Estats Units, però també introdueix un element de dependència que cal tenir present en un context de possibles tensions geopolítiques o comercials.

9.3.3 Altres productes importats

A més de l'energia, els productes més rellevants importats des dels EUA inclouen:

- sang humana i productes biològics
- aparells mèdics i ortopèdics
- faves de soja
- maquinària
- productes químics especialitzats.

Aquesta composició indica que els EUA són un proveïdor essencial en àmbits d'alta tecnologia, salut i primeres matèries agràries.

9.3.4 Base importadora catalana

El nombre d'empreses catalanes importadores dels Estats Units és molt ampli i arriba a aproximadament **19.138 empreses**. Això mostra que la relació econòmica bilateral té una base molt estesa i no es limita a sectors o companyies puntuals.

9.4 Inversió i presència empresarial

La relació econòmica entre Catalunya i els Estats Units va molt més enllà del comerç de béns. Els EUA són també un dels principals inversors estrangers a Catalunya i, alhora, un mercat de destinació estratègic per a la inversió catalana a l'exterior.

9.4.1 Inversió nord-americana a Catalunya

La inversió nord-americana a Catalunya és especialment rellevant en sectors com:

- indústria
- química
- farmacèutica
- tecnologia
- logística
- serveis empresarials.

La implantació de multinacionals nord-americanes contribueix a:

- ocupació qualificada
- transferència tecnològica
- integració en cadenes globals de valor
- dinamisme exportador i innovador.

La presència d'empreses nord-americanes a Catalunya reforça també el posicionament internacional del territori com a plataforma industrial i tecnològica del sud d'Europa.

9.4.2 Inversió catalana als Estats Units

Moltes empreses catalanes han triat els Estats Units com a mercat prioritari d'expansió internacional, tant per dimensió de mercat com per capacitat d'escala i projecció global.

La implantació empresarial catalana als EUA és especialment visible en sectors com:

- indústria
- maquinària
- farmacèutica
- alimentació
- tecnologia
- serveis avançats.

Per a moltes empreses, establir-se als EUA permet:

- acostar-se al client final
- reduir riscos comercials
- superar barreres aranzelàries o reguladores
- reforçar la presència internacional de marca.

9.4.3 Valor estratègic de la implantació directa

La implantació directa és especialment important en un context d'inestabilitat geopolítica o de risc proteccionista. Quan una empresa exporta a un mercat distant, està més exposada a canvis d'aranzels, requisits regulatoris o tensions comercials. En canvi, la presència directa al mercat pot reduir parcialment aquests riscos.

Per tant, la dimensió d'inversió i implantació empresarial reforça el caràcter estratègic de la relació Catalunya–Estats Units.

9.5 Riscos potencials en el context actual

La importància dels Estats Units per a l'economia catalana fa que qualsevol deteriorament del marc comercial, geopolític o regulador pugui tenir efectes rellevants.

En el context actual, aquests riscos potencials es poden agrupar en diversos blocs.

9.5.1 Risc comercial

Un augment de les tensions entre la UE i els EUA podria derivar en:

- aranzels addicionals
- majors requisits regulatoris
- dificultats administratives per a exportacions concretes

- menor predictibilitat del marc comercial.

Aquest risc és especialment rellevant per a sectors exportadors catalans com la química, la maquinària, el farmacèutic o l'agroalimentari.

9.5.2 Risc energètic

Atès el pes creixent dels EUA com a proveïdor energètic, qualsevol alteració geopolítica o comercial que afecti aquesta relació podria tenir implicacions sobre la seguretat energètica europea i espanyola. Encara que aquest escenari no sigui el més probable a curt termini, és analíticament rellevant.

9.5.3 Risc d'inversió i confiança

La incertesa comercial o geopolítica pot frenar decisions d'inversió, tant d'empreses nord-americanes a Catalunya com d'empreses catalanes als Estats Units. Aquest efecte és menys visible que el comercial, però pot ser rellevant a mitjà termini.

9.5.4 Risc sistèmic

Els EUA no són només un soci bilateral; són també una economia central del sistema financer, tecnològic i energètic mundial. Per això, els canvis en la seva política comercial, energètica o exterior tenen un impacte que va molt més enllà de la relació bilateral directa.

9.6 Valoració general de la relació Catalunya–Estats Units

La relació econòmica entre Catalunya i els Estats Units és intensa, diversificada i estratègica. Presenta diversos elements de fortlesa:

- volum comercial molt elevat
- base exportadora significativa
- fort component industrial i tecnològic
- inversió bilateral rellevant
- pes creixent dels EUA en el subministrament energètic.

Alhora, aquesta mateixa intensitat implica una certa vulnerabilitat potencial davant canvis en el marc geopolític o comercial.

Per a Catalunya, el mercat nord-americà és massa rellevant per ser considerat només com un mercat exterior més: és una peça central de la seva projecció internacional, de la seva competitivitat exportadora i d'una part de la seva inserció en cadenes globals de valor.

Conclusió de l'apartat

Els Estats Units s'han consolidat com **un soci comercial i d'inversió estratègic per a Catalunya**, amb un pes molt rellevant en exportacions, importacions, energia, implantació empresarial i projecció internacional.

Aquesta relació ofereix oportunitats clares per al teixit productiu català, però també implica una **exposició significativa a possibles tensions comercials, energètiques o geopolítiques**. En el context del conflicte al Golf Pèrsic, aquesta dimensió nord-americana adquireix encara més importància per la centralitat dels EUA en els mercats energètics globals i en l'arquitectura política i econòmica occidental.

10. Comerç exterior amb països implicats en el conflicte

L'anàlisi del comerç exterior amb els països implicats directament o indirectament en el conflicte és rellevant perquè permet distingir entre dues dimensions que sovint es confonen. La primera és el **pes comercial directe** que aquests països tenen per a Catalunya i per a Espanya. La segona és el seu **pes estratègic indirecte**, que pot ser molt superior al volum comercial bilateral efectiu, especialment quan es tracta d'economies centrals en el sistema energètic, logístic o financer internacional.

En el cas del conflicte al Golf Pèrsic, aquesta distinció és fonamental. Alguns dels països implicats tenen un pes relativament reduït com a mercats de destinació o origen del comerç català o espanyol, però una importància molt elevada en l'equilibri energètic mundial. Altres, com els Estats Units o Israel, combinen una rellevància geopolítica notable amb una relació econòmica bilateral significativa.

Per tant, l'objectiu d'aquest apartat és ordenar i interpretar el conjunt de relacions comercials amb els països directament afectats o implicats en el conflicte, diferenciant:

- els països del **Golf Pèrsic**
- **Israel**
- **Iran**
- **Estats Units**, com a actor central en l'escenari geopolític actual.

L'anàlisi es planteja des d'una perspectiva doble: d'una banda, el pes d'aquests països en el comerç exterior de Catalunya i d'Espanya; de l'altra, la naturalesa dels fluxos comercials i el tipus de vulnerabilitats associades.

10.1 Consideracions generals sobre el pes comercial dels països implicats

Des d'un punt de vista agregat, els països directament implicats en el conflicte **no constitueixen el nucli central del comerç exterior català o espanyol** si es comparen amb la Unió Europea, la Xina o els Estats Units. No obstant això, això no significa que la seva rellevància econòmica sigui menor. En molts casos, el seu valor estratègic és superior al seu pes comercial directe.

Aquesta importància relativa depèn de diversos factors:

- pes del petroli i del gas en les importacions
- concentració geogràfica d'algunes exportacions
- exposició sectorial d'empreses concretes
- paper d'aquests països en la geopolítica energètica global
- efecte que tenen sobre els preus internacionals i sobre les rutes logístiques.

Per això, quan s'avalua el risc econòmic per a Catalunya o per a Espanya, és necessari no limitar-se a observar el valor monetari del comerç bilateral, sinó també la seva composició i la seva funció estratègica.

10.2 Països del Golf Pèrsic: importància energètica i comercial

Els països del Golf Pèrsic tenen una doble rellevància. D'una banda, són proveïdors clau d'energia. De l'altra, alguns d'ells són mercats d'exportació rellevants per a productes industrials, tecnològics i de consum.

Entre els principals països del Golf amb significació econòmica per a Catalunya i Espanya destaquen:

- Aràbia Saudita
- Emirats Àrabs Units
- Qatar
- Kuwait
- Oman.

10.2.1 Aràbia Saudita

Aràbia Saudita és un dels grans actors del sistema energètic mundial i, alhora, un mercat de destinació rellevant per a empreses espanyoles i catalanes.

Des del punt de vista comercial, és important per:

- exportacions de maquinària i equipaments
- materials de construcció
- tecnologia industrial
- serveis d'enginyeria
- alguns segments de productes de consum.

En el cas de Catalunya, Aràbia Saudita és un dels principals mercats de la regió i concentra una part molt rellevant de les exportacions catalanes a l'Orient Mitjà.

Des del punt de vista energètic, la seva importància és encara més gran, ja que és un dels principals productors i exportadors mundials de petroli. Això implica que el seu pes geoeconòmic és molt superior al simple valor de les relacions comercials bilaterals.

10.2.2 Emirats Àrabs Units

Els Emirats Àrabs Units tenen una importància singular perquè combinen diverses funcions:

- mercat de destinació final
- plataforma logística i financera regional
- centre de serveis empresarials
- porta d'entrada a altres mercats del Golf i de la regió.

Per a les empreses catalanes, els Emirats són sovint més que un mercat: són un node estratègic des del qual operar o projectar-se cap a altres països de la zona.

La relació comercial es concentra principalment en:

- béns industrials
- maquinària
- tecnologia aplicada
- productes de consum de qualitat
- serveis i projectes tècnics.

Aquesta posició fa que qualsevol deteriorament de l'entorn econòmic regional pugui tenir un efecte que vagi més enllà de la demanda emiriana estrictament interna.

10.2.3 Qatar

Qatar té una importància especial sobretot pel seu paper com a actor energètic, especialment en gas natural liquat. Encara que el volum comercial bilateral pugui ser inferior al d'altres països del Golf, la seva centralitat en els mercats globals de GNL és molt elevada.

Per a Europa i per a Espanya, això implica que qualsevol disrupció relacionada amb Qatar no s'ha de llegir només en clau bilateral, sinó en clau sistèmica: el seu paper en el mercat global del gas és molt superior al que reflectiria una taula convencional de comerç exterior.

10.2.4 Kuwait i Oman

Kuwait i Oman tenen un pes comercial menor, però no irrellevant. En alguns segments actuen com a mercats de destinació d'exportacions industrials i, alhora, formen part de l'arquitectura energètica del Golf.

Encara que el risc comercial directe sigui més limitat, el seu pes conjunt en la regió reforça la idea que les economies del Golf no es poden analitzar només de manera individual, sinó com a part d'un sistema regional energètic i logístic integrat.

10.3 Israel: rellevància comercial, tecnològica i geopolítica

Israel és un dels països amb més significació per a Catalunya dins del conjunt de l'Orient Mitjà, no només per volum comercial, sinó per la naturalesa del vincle econòmic.

La relació econòmica amb Israel presenta diverses especificitats:

- major pes de productes industrials i tecnològics
- entorns de cooperació en innovació i coneixement
- relació més intensiva en sectors avançats que en matèries primeres

- presència d'intercanvis amb major component tecnològic, farmacèutic i científic.

Per a Catalunya, Israel és un mercat important dins de la regió i alhora un soci tecnològic i empresarial amb un perfil diferenciat del dels països del Golf.

Des d'un punt de vista de risc, el pes directe del mercat israelià és rellevant però no determinant en termes agregats. Tanmateix, per a determinades empreses i sectors pot tenir una importància notable, especialment en àmbits de tecnologia, salut o equipament industrial.

A més, Israel és un actor central del conflicte, de manera que la seva evolució geopolítica pot afectar directament la confiança, la demanda i les condicions comercials.

10.4 Iran: pes comercial reduït, importància geopolítica elevada

L'Iran té un pes comercial directe molt limitat per a Catalunya i Espanya, però una importància geopolítica molt elevada per al conjunt del sistema energètic global.

Des del punt de vista comercial bilateral, les relacions estan molt condicionades pel règim de sancions i per les restriccions financeres i reguladores. Això explica que el volum de comerç sigui relativament reduït.

Per al cas català:

- les exportacions a l'Iran tenen un pes molt baix
- les importacions també són molt reduïdes
- el nombre d'empreses amb activitat regular és limitat.

Els principals productes vinculats a aquest comerç són, principalment, béns no afectats per l'embargament o per les restriccions més dures, com determinats productes farmacèutics, cartró o cosmètica.

No obstant això, la importància econòmica de l'Iran no deriva del seu pes bilateral, sinó de la seva capacitat d'alterar l'equilibri geopolític de la regió i, sobretot, de la seva influència potencial sobre l'estret d'Ormuz i sobre la percepció de risc en els mercats energètics.

Així, l'Iran és un cas paradigmàtic de país amb **pes comercial directe baix però importància geoeconòmica altíssima**.

10.5 Estats Units: actor geopolític central i soci econòmic clau

Els Estats Units ocupen una posició diferent de la resta de països inclosos en aquest apartat. No són un actor regional de l'Orient Mitjà, però sí un **actor central del conflicte des del punt de vista geopolític, energètic i estratègic**. A més, són un dels principals socis comercials i d'inversió de Catalunya i un proveïdor energètic creixent d'Espanya i d'Europa.

Això fa que la relació amb els Estats Units tingui una doble rellevància:

- rellevància sistèmica, perquè els EUA influeixen en l'evolució del conflicte, en els mercats energètics i en la resposta occidental
- rellevància bilateral, perquè el comerç i la inversió entre Catalunya i els EUA tenen un pes molt significatiu.

En aquest sentit, els EUA no només són un factor explicatiu del context geopolític, sinó també un element central de la vulnerabilitat i de l'oportunitat econòmica per a Catalunya.

10.6 Estructura del risc comercial: directe i indirecte

Per entendre correctament l'impacte del conflicte sobre el comerç exterior, cal distingir entre **risc directe** i **risc indirecte**.

10.6.1 Risc directe

És el risc que deriva d'una possible caiguda de les exportacions o importacions amb els països afectats pel conflicte. Aquest risc depèn del pes comercial bilateral i de la concentració sectorial.

En termes agregats, aquest risc és moderat per a Catalunya perquè:

- la regió no representa una part molt elevada del total exportador
- la major part del comerç exterior català es concentra a Europa i en altres grans mercats.

10.6.2 Risc indirecte

És el risc macroeconòmic i sistèmic derivat de:

- l'encariment del petroli i del gas
- l'augment de la inflació
- les disrupcions logístiques
- el deteriorament de la confiança
- possibles canvis en política monetària i en els tipus d'interès.

Aquest risc indirecte és **molt més important** que el risc comercial bilateral estricte. De fet, és aquest risc el que explica la rellevància macroeconòmica del conflicte per a Catalunya i per a Espanya.

10.7 Efectes sobre sectors exportadors i importadors catalans

Els efectes del conflicte sobre el comerç exterior català no es distribueixen de manera homogènia. Alguns sectors poden veure's més afectats que altres.

10.7.1 Sectors exportadors més exposats

Els sectors amb més exposició directa o indirecta inclouen:

- maquinària i equipament industrial
- química i farmacèutica
- cosmètica i productes de consum de gamma mitjana-alta
- agroalimentació
- material elèctric i tècnic.

Aquests sectors poden patir tant per una possible debilitat de la demanda en alguns mercats de la regió com per l'efecte de l'encariment energètic sobre els seus costos i la seva competitivitat.

10.7.2 Sectors importadors i intensius en energia

Els sectors més vulnerables a l'impacte indirecte són:

- indústria intensiva en energia
- logística i transport
- sectors dependents d'importacions intermèdies
- empreses amb marges reduïts i alta sensibilitat als costos.

En aquests casos, fins i tot sense una afectació directa del comerç bilateral amb la regió, el conflicte pot tenir conseqüències econòmiques rellevants.

10.8 Valoració global de l'exposició comercial

Des d'una perspectiva agregada, el pes dels països directament implicats en el conflicte és **relativament reduït en el comerç exterior català**. No obstant això, aquesta constatació no ha de portar a minimitzar el risc econòmic.

Els principals motius són:

- alguns països tenen una gran importància energètica
- el risc principal és indirecte, no estrictament bilateral
- hi ha sectors i empreses amb exposició rellevant a la regió
- el conflicte pot alterar el conjunt del marc comercial i logístic internacional.

Per això, el seguiment del comerç exterior amb els països implicats ha de combinar una lectura quantitativa i una lectura estratègica.

Conclusió de l'apartat

El comerç exterior amb els països implicats en el conflicte presenta per a Catalunya i per a Espanya un **pes directe moderat però una importància estratègica elevada**. Els països del Golf són rellevants sobretot pel seu paper energètic i com a mercats de béns industrials; Israel és important per la seva dimensió tecnològica i comercial; l'Iran té un pes bilateral reduït però un enorme valor geopolític; i els Estats Units combinen una centralitat sistèmica amb una relació econòmica bilateral de primer ordre. En conseqüència, el principal risc econòmic no deriva només del volum comercial

bilateral, sinó del fet que aquests països ocupen una posició clau en el funcionament del sistema energètic i comercial internacional.

11. Possibles mesures de política econòmica

L'escalada del conflicte al Golf Pèrsic i el seu possible impacte sobre els mercats energètics, el comerç internacional i l'activitat econòmica obliga a considerar quines mesures podrien adoptar els diferents nivells institucionals per reduir vulnerabilitats, reforçar la resiliència i mitigar eventuais efectes adversos sobre el teixit productiu, la competitivitat i el benestar de les llars.

Aquest apartat es divideix en quatre grans nivells d'actuació:

- la **Generalitat de Catalunya**
- el **Govern d'Espanya**
- la **Unió Europea**
- i, en termes de risc extern, les eventuais **mesures addicionals que podria adoptar l'Administració nord-americana** en un escenari de tensions polítiques o comercials més elevades.

L'objectiu no és només enumerar possibles respostes, sinó ordenar-les segons la seva lògica econòmica, la seva viabilitat institucional i la seva utilitat en un context de xoc energètic, inflacionari i logístic.

11.1 Principis generals de resposta econòmica

Abans d'entrar en el detall institucional, convé subratllar alguns principis generals que haurien d'orientar qualsevol resposta de política econòmica davant un xoc geopolític d'aquest tipus.

11.1.1 Prioritzar la seguretat energètica

En un conflicte que afecta el nucli del sistema energètic mundial, la primera prioritat ha de ser garantir la continuïtat del subministrament i minimitzar l'impacte dels increments de preus sobre l'economia real.

11.1.2 Protegir la competitivitat del teixit productiu

Els xocs energètics afecten especialment els sectors industrials, exportadors i intensius en energia. Si no s'adopten mesures de suport adequades, es pot produir una erosió de marges, pèrdua de competitivitat i ajornament d'inversions.

11.1.3 Evitar respostes indiscriminades o permanents a un xoc que pot ser temporal

No totes les mesures són igualment adequades. En alguns casos poden ser útils instruments temporals i selectius; en altres, el més important és accelerar reformes estructurals ja pendents.

11.1.4 Coordinar els diferents nivells institucionals

Cap administració pot gestionar sola un xoc d'aquesta naturalesa. La Generalitat, l'Estat i la Unió Europea tenen competències diferents però complementàries. La qualitat de la resposta dependrà en gran mesura de la coordinació entre aquests nivells.

11.1.5 Combinar mesures de curt termini i mesures estructurals

Les polítiques públiques haurien de distingir entre:

- mesures de **contenció i seguiment** a curt termini
- mesures de **transformació i resiliència** a mitjà termini.

11.2 Mesures que podria adoptar la Generalitat de Catalunya

Tot i que les grans palanques de política energètica exterior, fiscal general i política comercial corresponen principalment a l'Estat i a la Unió Europea, la Generalitat disposa d'un marge d'actuació rellevant per reforçar la resiliència del teixit productiu català i per articular respostes específiques sobre els sectors més exposats.

La funció principal de la Generalitat en aquest context hauria de ser **amortir l'impacte microeconòmic del xoc**, reforçar la informació econòmica, donar suport a la diversificació i facilitar l'adaptació de les empreses.

11.2.1 Suport a la internacionalització i diversificació de mercats

Un dels riscos derivats dels conflictes geopolítics és la concentració excessiva de determinats fluxos comercials en zones d'alt risc o en mercats massa dependents d'una mateixa dinàmica geopolítica.

En aquest sentit, la Generalitat podria reforçar els programes orientats a:

- diversificar mercats d'exportació
- reforçar la presència empresarial en àrees de menor risc geopolític
- donar suport a pimes exportadores amb elevada exposició sectorial o geogràfica.

Això podria concretar-se en:

- ampliació dels programes d'ACCIÓ per a la prospecció i diversificació de mercats
- reforç de les oficines exteriors en mercats alternatius
- programes específics de suport a empreses que necessitin reorientar vendes o proveïdors
- assessorament geoconòmic i de riscos internacionals per a empreses exportadores.

Aquesta línia no implica abandonar mercats estratègics, sinó reduir vulnerabilitats excessives i augmentar la capacitat d'adaptació.

11.2.2 Impuls a l'eficiència energètica i a l'autonomia del teixit productiu

Una de les lliçons centrals de la crisi energètica europea és que la millor protecció davant els xocs de preus és reduir la intensitat energètica del sistema productiu.

La Generalitat podria reforçar mesures orientades a:

- eficiència energètica industrial
- electrificació de processos productius
- autoconsum renovable
- emmagatzematge energètic
- gestió flexible de la demanda.

Això es podria traduir en:

- línies d'ajut a inversions d'eficiència energètica
- suport a projectes d'autoconsum en polígons industrials
- programes d'assessorament per reducció de dependència energètica
- impuls a comunitats energètiques empresarials
- suport a l'optimització energètica en pimes industrials.

Aquesta mena de mesures tenen l'avantatge que serveixen tant per a una crisi concreta com per millorar estructuralment la competitivitat.

11.2.3 Suport a sectors especialment exposats

No tots els sectors pateixen igual un xoc energètic o logístic. La Generalitat podria identificar i prioritzar els sectors amb una exposició més gran a:

- petroli i combustibles
- costos de transport
- inputs energètics
- disrupcions de proveïment
- caiguda de demanda en mercats afectats.

Entre aquests sectors poden destacar:

- química
- metal·lúrgia
- transport i logística
- agroalimentació
- materials de construcció
- manufactura exportadora intensiva en energia.

Les eines podrien incloure:

- instruments financers temporals
- línies de circulat o garanties
- suport a plans de contingència empresarial
- programes de reordenació logística i digitalització de subministraments.

L'important és que aquestes mesures siguin selectives, temporals i ben focalitzades, evitant esquemes generalistes poc eficients.

11.2.4 Seguiment i alerta econòmica primerenca

Una de les funcions més útils de l'àmbit autonòmic és construir capacitat pròpia de seguiment i anticipació.

La Generalitat podria reforçar sistemes d'alerta i anàlisi en relació amb:

- preus energètics
- sectors exposats
- costos logístics
- fluxos comercials
- expectatives empresarials
- impacte territorial.

Això podria fer-se mitjançant:

- informes periòdics de seguiment
- taules de treball amb agents econòmics
- monitoratge d'indicadors d'estrès energètic i logístic
- circuits ràpids d'intercanvi d'informació amb organitzacions empresarials i sindicals.

Aquest tipus d'intel·ligència econòmica és especialment útil per detectar aviat problemes que, en agregat, poden semblar petits però que poden ser molt rellevants per a sectors o territoris concrets.

11.2.5 Coordinació amb agents econòmics i socials

En un context d'incertesa internacional, la cooperació institucional amb el teixit productiu és essencial. La Generalitat podria reforçar espais estables de diàleg amb:

- organitzacions empresarials
- cambres de comerç
- sindicats
- clústers sectorials
- entitats financeres
- organismes de promoció econòmica.

Això permetria compartir diagnòstics, identificar riscos emergents i construir respostes més ajustades a la realitat productiva.

Conclusió de l'apartat 11.2

Les polítiques autonòmiques haurien de concentrar-se a **reforçar la resiliència del teixit empresarial**, reduir la dependència energètica de la indústria, diversificar mercats i millorar la capacitat d'anticipació davant els riscos geoeconòmics.

11.3 Mesures que podria adoptar el Govern d'Espanya

El Govern d'Espanya disposa de competències molt més àmplies que la Generalitat en àmbits com la política energètica, la fiscalitat general, la regulació de mercats, les relacions econòmiques exteriors i la coordinació amb la UE. Per aquest motiu, la seva capacitat de resposta davant un xoc derivat del conflicte al Golf Pèrsic és més gran i més determinant.

Les seves prioritats haurien de ser tres:

- reforçar la seguretat energètica
- protegir la competitivitat i l'activitat econòmica
- coordinar la resposta amb la Unió Europea.

11.3.1 Garantir la seguretat energètica

La primera responsabilitat de l'Estat en un escenari de tensió energètica és garantir la continuïtat del subministrament i reduir la vulnerabilitat davant possibles disruptcions o pics de preus.

Les mesures possibles inclouen:

- reforçar la diversificació de proveïdors de petroli i gas
- assegurar la plena operativitat de la capacitat de GNL i regasificació
- gestionar i reforçar les reserves estratègiques
- intensificar la coordinació amb operadors i reguladors energètics
- preparar plans de contingència per a escenaris de tensió prolongada.

Espanya disposa d'una posició relativament sòlida dins d'Europa pel que fa a terminals de regasificació i diversificació de proveïdors, però això no elimina el risc de preus elevats ni la necessitat de planificació preventiva.

11.3.2 Accelerar la transició energètica com a política de seguretat econòmica

En el nou context, la transició energètica no s'ha d'entendre només com una política climàtica, sinó també com una política de seguretat econòmica i geopolítica.

El Govern podria accelerar:

- desplegament de renovables
- xarxes elèctriques i emmagatzematge

- electrificació industrial i del transport
- hidrogen renovable
- eficiència energètica en indústria, edificis i mobilitat.

L'avantatge d'aquest enfocament és doble:

- redueix vulnerabilitat futura a xocs de petroli i gas
- reforça competitivitat a mitjà termini.

11.3.3 Suport a sectors intensius en energia i a la competitivitat industrial

Un xoc energètic prolongat pot afectar de manera desproporcionada alguns sectors clau de l'economia espanyola. El Govern podria dissenyar instruments temporals per evitar que un augment extraordinari de costos destrueixi capacitat productiva viable.

Entre les opcions possibles:

- ajuts temporals i focalitzats a sectors electrointensius o gasintensius
- compensacions limitades i condicionades a manteniment d'activitat o inversió
- incentius fiscals o financers per a eficiència energètica
- programes de modernització tecnològica vinculats a reducció de dependència energètica.

És important, però, evitar subsidis generalitzats que desincentivin l'adaptació estructural o generin costos fiscals excessius.

11.3.4 Política fiscal i suport a llars vulnerables

Si l'augment dels preus energètics té un impacte significatiu sobre el cost de la vida, el Govern podria veure's obligat a desplegar mesures de protecció sobre col·lectius vulnerables.

Aquestes mesures podrien incloure:

- reforç de bons socials energètics
- ajuts temporals focalitzats en llars de renda baixa
- mesures per evitar pobresa energètica
- suport temporal a sectors professionals fortament exposats als carburants.

Des del punt de vista econòmic, és preferible que aquestes mesures siguin:

- temporals
- focalitzades
- compatibles amb la sostenibilitat fiscal
- compatibles amb el manteniment dels incentius a l'estalvi energètic.

11.3.5 Coordinació exterior i diplomàcia econòmica

El Govern d'Espanya hauria també d'intensificar la seva actuació en l'àmbit exterior, tant en el marc de la UE com en la relació bilateral amb proveïdors energètics, aliats europeus i grans actors internacionals.

Això implica:

- reforçar la coordinació energètica europea
- participar activament en mecanismes comuns de compra o seguretat de subministrament
- mantenir una diplomàcia econòmica activa amb països proveïdors
- anticipar eventuais tensions comercials o geopolítiques amb altres socis estratègics.

Conclusió de l'apartat 11.3

El Govern d'Espanya hauria de prioritzar **seguretat energètica, suport selectiu al teixit productiu, protecció de llars vulnerables i acceleració de la transició energètica**, tot això en estreta coordinació amb la Unió Europea.

11.4 Mesures que podria adoptar la Unió Europea

La Unió Europea és l'àmbit institucional més important per respondre a un xoc energètic d'aquesta naturalesa, perquè moltes de les grans decisions sobre energia, mercat interior, competència, ajuts d'Estat i seguretat de subministrament es prenen o es condicionen a escala europea.

La UE ja ha après molt de la crisi energètica derivada de la guerra d'Ucraïna, i això li dona més eines que fa uns anys. Tanmateix, un conflicte al Golf Pèrsic podria exigir un nou esforç de coordinació.

11.4.1 Mesures ja adoptades per la UE en els darrers anys

La UE ha desplegat un conjunt ampli de mesures després del 2022 per reforçar la seva resiliència energètica. Encara que no s'hagin dissenyat específicament per al conflicte actual, són plenament rellevants per aquest nou context.

Entre aquestes mesures destaquen:

- impuls a la diversificació de proveïdors energètics
- desenvolupament del marc **REPowerEU**
- objectius d'ompliment de reserves de gas
- compres conjuntes i coordinació de subministraments
- acceleració de les renovables i de l'eficiència energètica
- reducció progressiva de la dependència dels combustibles russos
- flexibilització reguladora i d'ajuts en alguns àmbits crítics.

Aquestes decisions han millorat la capacitat de resposta de la UE, però no han eliminat la vulnerabilitat davant xocs globals del petroli i del GNL.

11.4.2 Mesures addicionals que podria prendre la Comissió Europea

Si el conflicte s'intensifica o es prolonga, la Comissió Europea i el Consell podrien reforçar la resposta en diversos fronts.

a) Compres conjunts i seguretat de subministrament

La UE podria intensificar:

- mecanismes de compra agregada de gas
- coordinació del repartiment de subministraments en cas de tensió
- plans de contingència europeus per petroli, gas i electricitat.

b) Reforç de reserves i emmagatzematge

Es podrien reforçar:

- obligacions d'ompliment de reserves
- coordinació dels nivells d'emmagatzematge
- mecanismes de monitoratge de vulnerabilitat de subministrament.

c) Suport temporal a la indústria

La Comissió podria flexibilitzar temporalment:

- regles d'ajuts d'Estat
- marcs de suport a la indústria electrointensiva
- instruments europeus per preservar capacitat productiva crítica.

d) Acceleració d'infraestructures estratègiques

La UE podria prioritzar:

- interconnexions energètiques
- capacitat de xarxa
- infraestructures de GNL
- emmagatzematge
- projectes crítics per a autonomia energètica i industrial.

e) Mecanismes de vigilància i coordinació logística

Si el conflicte afecta rutes marítimes i logística, la UE podria reforçar la coordinació sobre:

- seguretat de cadenes de subministrament
- seguiment de rutes comercials
- impacte sobre ports, contenidors i assegurances.

11.4.3 Paper de la UE en competitivitat i autonomia estratègica

A més de respondre a l'emergència, la UE hauria d'utilitzar la crisi per reforçar la seva agenda d'autonomia estratègica oberta. Això significa reduir dependències crítiques sense tancar-se al comerç, però reforçant la seva capacitat de resistència en àmbits energètics, industrials i tecnològics.

En aquest sentit, el conflicte reforça la necessitat de:

- més autonomia energètica
- més base industrial europea
- més coordinació entre política energètica i industrial
- més resiliència davant shocks exògens.

Conclusió de l'apartat 11.4

La Unió Europea hauria de combinar **mesures de gestió de crisi a curt termini** amb **accions estructurals de seguretat energètica i competitivitat**, aprofitant les lliçons del xoc energètic posterior al 2022.

11.5 Possible escalada de tensions comercials amb els Estats Units

En paral·lel al risc energètic i geopolític del Golf, també cal considerar un risc addicional: que les divergències polítiques o estratègiques entre Espanya, la UE i els Estats Units es tradueixin en un marc més tens de relacions econòmiques transatlàntiques.

Aquest escenari no és inevitable ni immediat, però és rellevant analíticament perquè els EUA són un soci econòmic clau per a Catalunya i Espanya i, alhora, un actor que pot adoptar mesures comercials o administratives de manera relativament ràpida.

11.5.1 Quines mesures addicionals podria prendre l'Administració nord-americana

En un escenari d'augment de tensions, l'Administració nord-americana podria adoptar mesures com:

- increment o ampliació d'aranzels
- revisió de condicions d'accés a determinats mercats
- ús més intensiu d'instruments comercials de seguretat nacional
- més requisits regulatoris o administratius
- pressió indirecta sobre sectors concrets via contractació pública, normes tècniques o política industrial.

Difícilment aquestes mesures s'adreixin exclusivament a Espanya atès que la política comercial correspon a al Unió Europea, mitjançant la Comissió Europea. N'hi ha prou que afectin la UE en conjunt o sectors on Catalunya tingui una exposició exportadora significativa.

11.5.2 Quins efectes podria tenir sobre l'economia catalana i espanyola

Els principals impactes potencials serien:

a) Comerç exterior

Catalunya podria veure's afectada en sectors com:

- química
- farmacèutic
- maquinària
- agroalimentació
- manufactures industrials.

b) Inversió

La incertesa comercial pot reduir decisions d'inversió o dificultar projectes d'expansió empresarial.

c) Confiança i competitivitat

Un augment de tensió transatlàntica pot afectar la confiança exportadora i incrementar costos de complir requisits regulatoris o administratius.

d) Energia

Atès el pes creixent dels EUA com a proveïdor de GNL, un entorn polític més tens podria no alterar directament el subministrament, però sí introduir més incertesa estratègica.

11.5.3 Resposta europea i espanyola davant aquest risc

En aquest escenari, la millor resposta seria:

- reforçar la coordinació comercial europea
- evitar escalades improvisades
- defensar sectors estratègics amb una política comercial coherent
- diversificar mercats i reduir dependències excessives.

11.6 Valoració general de política econòmica

La resposta pública a aquest nou context hauria d'articular-se en tres nivells coordinats:

- **Catalunya:** suport al teixit productiu, informació, adaptació i resiliència
- **Espanya:** seguretat energètica, política industrial, protecció selectiva i coordinació exterior
- **UE:** resposta energètica, comercial i reguladora de caràcter sistèmic.

La qualitat de la resposta dependrà de la capacitat de combinar:

- mesures immediates i selectives
- visió estratègica de mitjà termini
- transició energètica
- i coordinació institucional real.

Conclusió de l'apartat

Davant el nou context geopolític, la política econòmica hauria de prioritzar **seguretat energètica, resiliència industrial, diversificació comercial i coordinació multinivell**. La Generalitat hauria de reforçar el suport al teixit empresarial i la capacitat d'alerta; l'Estat hauria de garantir subministrament, competitivitat i protecció selectiva; i la UE hauria d'actuar com a marc central de resposta energètica, industrial i comercial. Al mateix temps, cal tenir present que eventuals tensions amb els Estats Units podrien afegir un risc addicional sobre exportacions, inversió i confiança empresarial.

12. Seguiment institucional dels impactes econòmics del conflicte

Davant un entorn internacional caracteritzat per una elevada incertesa geopolítica, energètica i comercial, la qualitat de la resposta pública no depèn únicament de les mesures que es puguin adoptar, sinó també de la capacitat de **seguiment, diagnosi, coordinació i anticipació**. En aquest tipus de situacions, la informació tardana o fragmentada pot reduir molt l'eficàcia de les polítiques públiques, mentre que un sistema de monitoratge estable i ben articulat pot permetre detectar riscos, identificar sectors vulnerables i adaptar la resposta institucional amb més rapidesa.

En el cas del conflicte al Golf Pèrsic, aquesta necessitat de seguiment és especialment important per diverses raons:

- l'impacte econòmic no es produeix d'una sola vegada, sinó de manera progressiva i desigual
- els canals de transmissió són múltiples: energia, inflació, logística, mercats, confiança, comerç i inversió
- els efectes poden variar segons la durada i intensitat del conflicte
- l'exposició sectorial i territorial és heterogènia
- les decisions de política econòmica poden requerir ajustos ràpids en funció de l'evolució dels esdeveniments.

Per aquest motiu, es considera convenient establir un **mecanisme institucional estable de seguiment i coordinació** que permeti fer un monitoratge sistemàtic dels efectes econòmics del conflicte sobre Catalunya.

12.1 Necessitat d'un mecanisme específic de seguiment com un grup de treball interdepartamental focalitzat a les afectacions econòmiques derivades de la crisi geopolítica al Golf Pèrsic, que ha anunciat i creat el Govern Català

Els conflictes geopolítics contemporanis no generen només impactes directes sobre els mercats energètics, sinó que tenen efectes en cadena sobre nombroses dimensions de l'activitat econòmica. En conseqüència, el seguiment dels seus efectes no es pot limitar a observar el preu del petroli o del gas.

Cal disposar d'una mirada integrada sobre:

- l'evolució dels mercats energètics
- els costos logístics i el transport marítim
- la inflació i la transmissió a costos empresarials
- la situació de sectors especialment exposats
- el comerç exterior i els fluxos d'importació i exportació
- la inversió i la confiança empresarial
- els possibles efectes socials sobre llars i ocupació.

Aquesta visió transversal requereix una estructura de seguiment que sigui capaç de combinar informació econòmica, sectorial i institucional, i que pugui traduir-la en diagnosi útil per a la presa de decisions.

En aquest context, es proposa grup de treball Inter departamental focalitzat a les afectacions econòmiques derivades de la crisi geopolítica al Golf Pèrsic que el pugui assumir la funció de coordinació del seguiment dels impactes econòmics derivats del conflicte al Golf Pèrsic.

El passat dimarts, 10 de març el Govern de la Generalitat de Catalunya va aprovar un acord de Govern pel que crea un **grup de treball interdepartamental** per fer el seguiment dels efectes del conflicte a l'Orient Mitjà sobre l'economia i la societat catalanes. L'objectiu és **analitzar l'evolució de la situació, avaluar els possibles impactes i proposar mesures de resposta a curt, mitjà i llarg termini.**

Aquest òrgan col·legiat estarà **presidit pel president de la Generalitat, Salvador Illa**, i quedarà adscrit al **Departament d'Economia i Finances**, amb la participació dels departaments de Presidència, Territori, Habitatge i Transició Ecològica, Empresa i Treball, Unió Europea i Acció Exterior, i Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. També podran participar-hi **experts independents** amb veu però sense vot.

Entre les principals funcions del grup destaquen **analitzar riscos, coordinar l'acció dels diferents departaments, elaborar escenaris prospectius i proposar mesures per adaptar les polítiques públiques** davant possibles impactes del conflicte.

La creació d'aquest grup respon al **compromís adquirit en el Consell del Diàleg Social de Catalunya**, en una reunió extraordinària amb els agents econòmics i socials, amb l'objectiu de **protegir econòmicament i socialment el país davant els efectes del conflicte internacional**.

12.2 Funcions que podria assumir el Grup de treball interdepartamental

Podria assumir un conjunt de funcions clarament delimitades, orientades al seguiment, la coordinació i la formulació de propostes.

12.2.1 Seguiment periòdic dels impactes econòmics

La primera funció hauria de ser el monitoratge regular dels principals indicadors vinculats al conflicte i al seu impacte econòmic.

Aquest seguiment hauria d'incloure:

- preu del petroli Brent
- preu del gas natural
- evolució dels costos energètics
- costos del transport marítim i de la logística
- indicadors d'inflació energètica i general
- informació sectorial sobre activitat i costos
- impacte sobre exportacions, importacions i proveïments.

Aquest monitoratge no hauria de limitar-se a una observació passiva, sinó que hauria de permetre identificar tendències, punts de tensió i senyals primerenques d'afectació econòmica.

12.2.2 Anàlisi de l'impacte sectorial

Una segona funció essencial seria l'anàlisi específica de l'impacte del conflicte sobre sectors vulnerables.

Entre els sectors que haurien de ser objecte de seguiment prioritari destaquen:

- indústria química
- metal·lúrgia i manufactura intensiva en energia
- transport i logística
- agroalimentació
- sectors exportadors amb exposició a mercats de la regió
- sectors dependents d'importacions intermèdies sensibles a la logística global.

L'objectiu hauria de ser distingir entre:

- afectació general per via energètica o inflacionària
- afectació directa per mercat o cadena de subministrament

- problemes de competitivitat o de finançament
- necessitats específiques d'adaptació o suport.

12.2.3 Coordinació entre departaments i organismes

Atès que els efectes del conflicte poden afectar diversos àmbits competencials, el Grup de Treball hauria de tenir una funció clara de coordinació interna dins de la Generalitat.

Això inclouria l'intercanvi d'informació i la cooperació entre àrees vinculades a:

- economia
- empresa i treball
- acció exterior
- energia i transició ecològica
- ports i logística
- agricultura
- indústria
- polítiques socials, si l'impacte sobre costos de vida ho justifica.

Aquesta coordinació és important per evitar diagnòstics parcials o respostes desconnectades entre elles.

12.2.4 Un treball del Govern amb el concurs dels agents econòmics i socials

El President de la Generalitat va fer l'anunci de creació del grup de treball a una reunió extraordinària del Consell de Diàleg Social i on va expressar la necessitat de treballar plegats des de aquest instrument en el benestar dels ciutadans. Un element central de la utilitat d'aquest mecanisme seria la seva capacitat d'articular una feina conjunta amb els agents econòmics i socials més representatius, per tant, organitzacions empresarials i sindicats amb aquesta condició.

Aquest diàleg hauria de tenir una doble finalitat:

- recollir informació directa del teixit productiu
- contrastar diagnòstics i possibles mesures de resposta.

Això permetria que el seguiment institucional no fos només estadístic o administratiu, sinó també arrelat a la realitat empresarial i sectorial.

12.2.5 Elaboració de recomanacions de política econòmica

El Grup de Treball podria també assumir la funció d'elaborar notes, informes o recomanacions per orientar la presa de decisions.

Aquestes recomanacions podrien referir-se, en tre d'altres, a:

- necessitat de mesures específiques de suport
- adaptacions dels programes d'internacionalització
- eines d'eficiència energètica o diversificació
- propostes de coordinació amb l'Estat o la UE
- identificació de colls d'ampolla logístics o regulatoris.

Aquest paper és especialment important perquè permet transformar el seguiment en capacitat efectiva d'anticipació i resposta.

12.3 Periodicitat i metodologia de treball

Per ser útil, el seguiment no hauria de ser improvisat ni excessivament esporàdic. Convé establir una periodicitat clara i flexible.

12.3.1 Reunions periòdiques

En una fase inicial o de tensió elevada, seria convenient preveure:

- reunions quinzenals o setmanals del Grup de Treball
- sessions específiques quan es produeixin incidents rellevants en mercats energètics o logística.

En fases de menor tensió, la periodicitat podria ser més espaiada, però mantenint la capacitat d'activació ràpida.

12.3.2 Productes de seguiment

El Comitè podria generar diferents tipus de documents de treball, com ara:

- notes breus d'actualització
- informes periòdics de seguiment
- quadres d'indicadors clau
- anàlisis sectorials específiques
- recomanacions de política econòmica.

Aquestes sortides haurien d'estar pensades tant per a ús intern com, si es considera convenient, per a informar els a la ciutadania tot reforçant la transparència institucional.

12.3.3 Indicadors clau

La metodologia de seguiment hauria d'incloure un quadre de comandament bàsic amb indicadors com:

- Brent i gas natural
- preus majoristes d'electricitat
- costos marítims i logístics
- exportacions i importacions a països afectats
- indicadors d'activitat sectorial
- enquestes o senyals de confiança empresarial

- impacte territorial o sectorial si es detecten focus específics.

12.4 Avantatges d'aquest mecanisme de seguiment

La utilització del Grup de Treball com a estructura de seguiment presenta diversos avantatges.

Anticipació

Permet detectar abans els riscos i no limitar-se a reaccionar quan l'impacte ja és evident.

Coordinació

Facilita una visió transversal entre departaments, nivells institucionals i agents econòmics.

Eficiència institucional

Permet aprofitar una estructura existent, evitant duplicacions o la creació d'òrgans ad hoc de poca utilitat real.

Orientació a la presa de decisions

Si el seguiment està ben estructurat, pot generar informació accionable i útil per dissenyar o ajustar polítiques.

Legitimitat i interlocució

El diàleg periòdic amb empreses i agents socials reforça la qualitat del diagnòstic i millora l'acceptació de les mesures que eventualment s'adoptin.

12.5 Límits i condicions d'èxit

Perquè aquest mecanisme sigui realment útil, cal evitar alguns riscos habituals:

- seguiment massa genèric i poc operatiu
- excés de burocràcia sense producte útil
- manca de connexió amb sectors realment exposats
- absència de periodicitat clara
- diagnòstics repetitius sense traducció en decisions.

Per tant, les condicions d'èxit serien:

- objectius clars
- periodicitat definida
- quadre d'indicadors útil
- bona interlocució amb agents econòmics
- capacitat de formular propostes concretes.

12.6 Valoració general

En un entorn d'incertesa geopolítica, disposar d'un mecanisme estable de seguiment és gairebé tan important com disposar de mesures econòmiques concretes. Sense una bona diagnosi, és difícil calibrar adequadament els riscos i encara més difícil dissenyar respostes proporcionades.

El Grup de Treball Interdepartamental encapçalat pel President de la Generalitat ofereix una estructura potencialment adequada per assumir aquesta funció dins de la Generalitat, especialment si s'orienta a la detecció de riscos econòmics, a la coordinació institucional i al diàleg amb els agents econòmics i socials.

Conclusió de l'apartat

La utilització del Grup de Treball Interdepartamental encapçalat pel President de la Generalitat com a instrument de seguiment i coordinació permetria reforçar la capacitat institucional de la Generalitat per analitzar els efectes econòmics del conflicte i mantenir un **diàleg periòdic i estructurat amb els agents econòmics i socials**. En un context de volatilitat geopolítica, energètica i comercial, aquest tipus de mecanisme és especialment útil per anticipar riscos, ordenar la informació i facilitar una resposta pública més coherent i eficaç.

13. Mecanismes de transmissió del xoc energètic a l'economia

Per entendre adequadament l'impacte econòmic del conflicte al Golf Pèrsic no n'hi ha prou amb observar l'evolució del preu del petroli o del gas. Cal analitzar **com** aquests increments es transmeten al conjunt de l'economia i per quines vies afecten els preus, l'activitat, l'ocupació, la inversió i la competitivitat. Aquesta anàlisi és especialment important perquè els xocs energètics no actuen d'una sola manera ni afecten tots els agents econòmics amb la mateixa intensitat ni amb el mateix calendari.

Els increments del petroli i del gas acostumen a generar un efecte macroeconòmic complex, amb diversos canals que operen de forma simultània i que sovint es reforcen mútuament. En una primera fase, el xoc es manifesta sobretot en el mercat energètic. En una segona fase, es trasllada als costos empresarials, als preus finals i a la renda disponible de les llars. En una tercera fase, acaba afectant el consum, la inversió, el comerç exterior, l'ocupació i les decisions de política monetària.

Aquest apartat descriu amb detall aquests mecanismes de transmissió, amb especial atenció a les economies importadores d'energia com l'espanyola i, dins d'aquest marc, a l'impacte sobre l'economia catalana.

13.1 Naturalesa del xoc energètic

Un xoc energètic derivat d'un conflicte geopolític és, en essència, un **xoc d'oferta extern**. No neix d'un excés de demanda interna ni d'un desequilibri purament domèstic, sinó d'una alteració dels mercats internacionals d'energia provocada per factors geopolítics.

Aquest tipus de xoc té diverses característiques específiques:

- és exogen respecte a l'economia receptora
- afecta simultàniament preus i activitat
- es transmet ràpidament a sectors molt diversos
- pot tenir una durada molt variable
- pot generar efectes de segona ronda si es prolonga.

A diferència d'altres xocs, els energètics tenen un fort component sistèmic perquè l'energia és present en gairebé tots els processos productius i de consum. Això fa que els seus efectes siguin especialment amplis i difícils de contenir.

13.2 Primer canal: augment del preu del petroli i del gas

El primer mecanisme de transmissió és el més directe: el conflicte incrementa la percepció de risc en els mercats energètics i això es tradueix en un augment del preu del petroli i, sovint, també del gas.

Aquest increment pot produir-se encara que no s'hagi materialitzat una interrupció real del subministrament. N'hi ha prou amb la percepció de risc

perquè els mercats incorporin una prima geopolítica als preus. Si el conflicte es prolonga o afecta infraestructures i rutes marítimes, aquest increment inicial es pot consolidar i intensificar.

En aquesta primera fase, els efectes principals són:

- augment del Brent i d'altres referències del cru
- tensions als mercats del gas natural i del GNL
- increment de primes d'assegurança i costos de transport marítim
- augment de la volatilitat energètica.

Per a una economia importadora d'energia, aquest és el punt d'inici de la transmissió del xoc.

13.3 Segon canal: trasllat als costos energètics interns

Un cop augmenten els preus internacionals, el xoc es trasllada als costos interns de l'economia.

Aquest trasllat afecta principalment:

- carburants per al transport
- combustibles industrials
- gas natural per a indústria i generació
- electricitat, quan el gas actua com a tecnologia marginal
- costos de climatització i energia en serveis i llars.

Aquest canal és especialment ràpid en els carburants. En canvi, en altres àmbits, com l'electricitat o els costos industrials, la transmissió pot dependre del tipus de contractació, de la regulació, de la cobertura energètica existent o del calendari dels contractes.

Tanmateix, la lògica general és clara: una energia més cara incrementa els costos operatius del conjunt del sistema econòmic.

13.4 Tercer canal: augment dels costos de producció empresarials

El pas següent és l'impacte sobre els costos empresarials. Quan l'energia s'encareix, les empreses han d'assumir un augment de costos que pot afectar tant els seus marges com les seves decisions de preus, producció i inversió.

Aquest canal és especialment rellevant per a sectors com:

- indústria química
- metal·lúrgia
- materials de construcció
- paper i cartró
- agroalimentació
- transport i logística
- turisme i aviació

- manufactures intensives en energia.

Les empreses poden reaccionar de diverses maneres davant aquest increment de costos:

- absorbint-lo i reduint marges
- traslladant-lo als preus finals
- reduint producció o ajornant activitat
- posposant inversions
- intentant substituir inputs o guanyar eficiència.

La resposta concreta depèn del grau de competència, de la capacitat de trasllat a preus i de la situació financera de cada sector o empresa. En mercats molt competitius o amb marges reduïts, la capacitat d'absorbir o traslladar el xoc és més limitada, i això pot derivar en més afectació de l'activitat.

13.5 Quart canal: trasllat parcial als preus finals i inflació

Quan els costos energètics i de producció augmenten, una part d'aquest increment es trasllada als preus finals. Aquest és el mecanisme que explica per què els xocs energètics tenen un efecte inflacionari ampli.

Els canals principals d'aquest trasllat són:

- combustibles i carburants
- transport de mercaderies
- electricitat
- béns industrials amb fort component logístic o energètic
- aliments i productes transformats
- alguns serveis amb alta dependència energètica.

En una primera fase, l'efecte es concentra en la inflació energètica. En una segona fase, es pot estendre a altres components de l'IPC, sobretot si les empreses traslladen costos o si la persistència del xoc modifica salaris, marges o expectatives.

Aquest procés és especialment delicat perquè una inflació energètica sostinguda pot acabar condicionant la política monetària i l'evolució de la demanda interna.

13.6 Cinquè canal: pèrdua de renda real de les llars

Un dels efectes econòmics més importants d'un xoc energètic és la **pèrdua de renda real** de les llars. Quan les famílies han de dedicar més recursos a carburants, energia, transport i altres despeses vinculades al xoc, disposen de menys renda per consumir altres béns i serveis.

Aquest mecanisme és clau perquè afecta directament la demanda interna. No totes les llars es veuen igualment afectades:

- les llars de renda baixa o mitjana pateixen més l'encariment energètic
- les llars amb alta dependència del vehicle o de consum energètic tenen una exposició més gran
- el pes de l'energia en la despesa familiar acostuma a ser regressiu.

La conseqüència és una reducció del consum discrecional, especialment en:

- comerç
- restauració
- oci
- serveis personals
- béns duradors.

En termes macroeconòmics, aquest efecte és especialment rellevant perquè frena el principal motor de moltes economies: la demanda interna.

13.7 Sisè canal: deteriorament del sector exterior energètic

En una economia importadora neta d'energia, l'encariment del petroli i del gas implica un deteriorament del saldo exterior energètic. Això significa que el país ha de destinar més recursos a pagar la mateixa quantitat o fins i tot una quantitat menor d'energia importada.

Aquest procés es pot interpretar com una **transferència de renda cap a l'exterior**. Els efectes principals són:

- augment de la factura energètica exterior
- deteriorament dels termes d'intercanvi
- menor capacitat d'estalvi intern
- pressió sobre la balança comercial.

Aquest canal és especialment important en el cas d'Espanya. Encara que el país tingui una certa diversificació de proveïdors i una bona posició en GNL, continua essent molt dependent de les importacions de petroli i gas.

A escala macroeconòmica, aquest drenatge de renda contribueix a explicar per què els xocs energètics tendeixen a reduir el creixement.

13.8 Setè canal: reducció de la inversió empresarial

Els conflictes geopolítics i els xocs energètics no afecten només el consum i els costos, sinó també la inversió. La inversió empresarial és molt sensible a la incertesa, a l'evolució de la demanda esperada i al cost dels inputs crítics.

Un xoc energètic persistent pot reduir la inversió per diversos motius:

- més incertesa sobre costos futurs
- menor visibilitat sobre demanda i marges
- més prudència financera
- ajornament de projectes intensius en capital

- pitjors expectatives macroeconòmiques.

Això és especialment rellevant perquè la inversió no només afecta el creixement a curt termini, sinó també la capacitat productiva futura, la productivitat i la modernització del teixit empresarial.

Paradoxalment, el mateix xoc pot estimular alguns tipus concrets d'inversió —per exemple, eficiència energètica, electrificació o renovables— però reduir la inversió agregada en el curt termini.

13.9 Vuitè canal: impacte sobre l'ocupació

L'ocupació acostuma a reaccionar amb retard respecte a la inflació i a l'activitat, però també forma part del mecanisme de transmissió del xoc energètic.

Quan augmenten els costos i es redueix el creixement:

- les empreses ajusten ritmes de contractació
- es moderen decisions d'expansió
- alguns sectors redueixen activitat
- s'alenteix la creació de llocs de treball.

Això no implica necessàriament destrucció neta d'ocupació des del primer moment, però sí una desacceleració clara del mercat laboral. Si el xoc es prolonga o coincideix amb un creixement feble, el risc sobre l'ocupació augmenta.

Els sectors laborals més exposats solen ser:

- transport
- indústria intensiva en energia
- logística
- algunes activitats agrícoles
- activitats turístiques sensibles a costos i demanda.

13.10 Novè canal: efecte sobre expectatives i confiança

Un dels canals menys visibles però molt importants és el de les expectatives. Els conflictes geopolítics i els xocs energètics afecten la confiança de:

- consumidors
- empreses
- inversors
- mercats financers.

Quan les expectatives empitjoren, es poden produir decisions econòmiques més prudentes:

- menys consum

- menys inversió
- més estalvi preventiu
- ajornament de compres o projectes
- major aversió al risc.

Aquest canal pot amplificar el xoc inicial i allargar-ne els efectes més enllà del que justificaria el component estrictament energètic.

13.11 Desè canal: efectes sobre la política monetària i financera

Quan un xoc energètic augmenta la inflació, pot alterar la resposta dels bancs centrals. Aquesta és una de les vies més importants per les quals un problema energètic es converteix en un problema macroeconòmic general.

Els bancs centrals poden reaccionar amb:

- més prudència en les baixades de tipus
- manteniment d'un to monetari restrictiu
- revisió de perspectives de creixement i inflació.

Això implica que el xoc energètic no només encareix directament l'energia, sinó que també pot mantenir més temps unes condicions financeres menys favorables per al consum, la inversió i el crèdit.

Aquest canal és especialment important a Europa, on la memòria recent de la crisi inflacionària energètica continua condicionant la política del BCE.

13.12 Especificitats del mecanisme de transmissió a Catalunya

En el cas de Catalunya, el mecanisme general descrit anteriorment presenta algunes especificitats.

13.12.1 Economia oberta i industrial

Catalunya és una economia oberta, amb un pes important de la indústria i una elevada integració en cadenes de valor europees i globals. Això implica que és especialment sensible a:

- costos energètics
- costos logístics
- disrupcions de proveïment
- competitivitat industrial.

13.12.2 Pes de sectors manufactureres i exportadors

L'impacte del xoc es transmet de manera intensa a sectors que exporten, competeixen internacionalment o depenen de costos intermedis energètics.

13.12.3 Dependència logística

La importància del transport marítim, dels ports i dels fluxos internacionals de mercaderies fa que qualsevol alteració de rutes o costos logístics tingui efectes addicionals sobre l'economia catalana.

13.12.4 Efecte sobre llars i poder adquisitiu

Com a la resta d'Espanya, les llars catalanes pateixen la pèrdua de renda real derivada de l'encariment energètic, fet que pot afectar especialment el consum intern.

13.13 Esquema sintètic de transmissió del xoc energètic

Per resumir de forma clara la lògica del procés, el mecanisme de transmissió es pot representar així:

Conflicte geopolític o disrupció energètica

↓

Augment del preu del petroli i del gas

↓

Increment dels costos energètics

- carburants
- transport
- electricitat
- logística

↓

Augment dels costos empresarials

↓

Trasllat parcial als preus finals

→ augment de la inflació

↓

Pèrdua de renda real de les llars

↓

Menor consum i menor inversió

↓

Reducció del creixement del PIB

↓

Menor creació d'ocupació i pitjor competitivitat

Aquest esquema ajuda a entendre per què un xoc energètic, encara que s'origini fora de l'economia domèstica, acaba afectant el conjunt del sistema productiu i del benestar.

13.14 Valoració general

La principal conclusió és que els xocs energètics tenen una capacitat de transmissió molt elevada i molt transversal. No afecten només el rebut energètic, sinó tota l'economia:

- preus
- marges
- consum
- inversió
- comerç
- ocupació
- política monetària.

Això explica per què els conflictes al Golf Pèrsic són tan rellevants per a economies importadores d'energia com l'espanyola i per a territoris industrials i oberts com Catalunya.

Conclusió de l'apartat

El xoc energètic derivat del conflicte al Golf Pèrsic es transmet a l'economia a través d'un conjunt de canals que afecten progressivament els costos energètics, els preus finals, la renda de les llars, la competitivitat empresarial, el consum, la inversió, el PIB i l'ocupació. La importància d'aquest mecanisme rau en el seu caràcter **transversal i acumulatiu**: un increment del petroli i del gas no és només un problema sectorial, sinó un factor que pot condicionar l'evolució macroeconòmica general.

14. Referències bibliogràfiques i fonts

L'anàlisi presentada en aquesta addenda es basa en una combinació de fonts institucionals, informes d'organismes internacionals, serveis d'estudis econòmics, literatura acadèmica i informació procedent de mitjans econòmics especialitzats. La utilització d'aquest conjunt de fonts permet disposar d'una visió contrastada sobre els possibles efectes econòmics dels conflictes geopolítics al Golf Pèrsic, els mecanismes de transmissió dels xocs energètics i les implicacions macroeconòmiques per a economies importadores d'energia com l'espanyola.

Les fonts utilitzades es poden agrupar en cinc grans categories: organismes internacionals, institucions econòmiques europees i espanyoles, serveis d'estudis i consultores, literatura acadèmica especialitzada i premsa econòmica internacional.

14.1 Organismes internacionals

Diversos organismes multilaterals han analitzat en profunditat els efectes macroeconòmics dels xocs energètics, els riscos derivats de tensions geopolítiques i l'impacte d'aquestes dinàmiques sobre el creixement global, la inflació i l'estabilitat financera.

Entre les principals fonts destaquen:

Fons Monetari Internacional (FMI)

- *World Economic Outlook* (diverses edicions)
- *Global Financial Stability Report*
- Notes i comunicats sobre riscos geopolítics i impacte econòmic de tensions internacionals.

Agència Internacional de l'Energia (IEA)

- *Oil Market Report*
- *World Energy Outlook*
- Informes sobre seguretat energètica i mercats globals d'hidrocarburs.

Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE)

- *Economic Outlook*
- Estudis sobre l'impacte macroeconòmic de l'energia i de la inflació energètica.

Banc Mundial

- Informes sobre mercats de matèries primeres
- Estudis sobre el vincle entre energia, inflació i desenvolupament econòmic.

Aquests organismes ofereixen una base analítica robusta sobre els canals de transmissió dels xocs energètics i sobre els riscos macroeconòmics associats a tensions geopolítiques.

14.2 Institucions econòmiques europees i espanyoles

Una part important de les estimacions utilitzades en aquest document prové d'institucions europees i espanyoles que analitzen de forma específica l'impacte de l'energia sobre la inflació, el creixement i l'activitat econòmica.

Entre les fonts més rellevants destaquen:

Banc Central Europeu (BCE)

- Anàlisis sobre l'impacte de l'energia en la inflació de la zona euro
- Estudis sobre el paper dels xocs energètics en la política monetària.

Comissió Europea

- *European Economic Forecast*
- Informes sobre seguretat energètica i transició energètica europea
- Documentació del programa **REPowerEU**.

Banco de España

- Documents ocasionals sobre el pass-through del petroli a la inflació
- Estudis sobre la relació entre PIB i ocupació a Espanya
- Anàlisis de la factura energètica i dels efectes macroeconòmics dels preus del petroli.

Aquestes institucions aporten estimacions específiques per a l'economia espanyola i per a l'àrea de l'euro, cosa que permet contextualitzar els impactes en un marc macroeconòmic europeu.

14.3 Serveis d'estudis econòmics i consultores

Els serveis d'estudis de diverses entitats financeres i consultores internacionals proporcionen anàlisis prospectives sobre els escenaris possibles derivats del conflicte al Golf Pèrsic i sobre els efectes potencials dels increments del petroli i del gas.

Entre les fonts utilitzades destaquen:

CaixaBank Research

- Informes sobre l'impacte del petroli i del gas en l'economia espanyola
- Anàlisis de sensibilitat del PIB i de la inflació davant variacions dels preus energètics.

S&P Global Market Intelligence

- Previsions macroeconòmiques globals
- Informes sobre riscos energètics i geopolítics.

Allianz Research

- Estudis sobre escenaris geopolítics i impacte econòmic dels conflictes.

JP Morgan Global Research

- Anàlisis de mercats energètics
- Comentaris d'escenaris en contextos de tensions al Golf Pèrsic.

KPMG

- Articles i informes sobre l'impacte empresarial dels conflictes geopolítics
- Reflexions sobre gestió de riscos, cadenes de subministrament i resiliència empresarial.

Aquest conjunt d'anàlisis contribueix a complementar la perspectiva institucional amb estimacions prospectives i interpretacions del comportament dels mercats.

14.4 Literatura acadèmica

L'anàlisi dels efectes dels xocs petrolífers té una llarga tradició en la literatura econòmica. Des de les crisis energètiques dels anys setanta, nombrosos estudis han analitzat la relació entre el preu del petroli, la inflació, el creixement econòmic i els mercats laborals.

Entre els treballs més rellevants es poden esmentar:

Hamilton, J. D. (2009)

Causes and Consequences of the Oil Shock of 2007–2008.
Brookings Papers on Economic Activity.

Kilian, L. (2008)

The Economic Effects of Energy Price Shocks.
Journal of Economic Literature.

Topan, M., et al. (2020)

Oil price pass-through into inflation in Spain.

Aquests treballs expliquen els mecanismes pels quals els increments del petroli afecten les economies avançades i constitueixen una base teòrica important per interpretar situacions com l'actual.

14.5 Premsa econòmica i financera internacional

La informació sobre l'evolució recent dels mercats energètics i financers s'ha basat també en diversos mitjans econòmics internacionals que han informat sobre l'impacte immediat del conflicte al Golf Pèrsic.

Entre aquests mitjans destaquen:

The Guardian

Informació sobre l'evolució del Brent i els mercats energètics en el context de tensions al Golf.

Financial Times

Cobertura de l'impacte de tensions regionals sobre el mercat global del gas i de l'energia.

Cinco Días

Anàlisi de la reacció dels mercats financers i de les borses europees davant l'escalada del conflicte.

AP News i altres mitjans financers internacionals

Informació sobre la volatilitat dels mercats borsaris globals.

Aquestes fonts permeten contextualitzar l'impacte immediat del conflicte sobre els mercats energètics i financers.

14.6 Fonts estadístiques i comercials

Per a l'anàlisi del comerç exterior i de l'estructura energètica s'han utilitzat també dades procedents de:

- **Ministerio de Industria, Comercio y Turismo**
- **Datacomex** (estadístiques de comerç exterior d'Espanya)
- **ICEX España Exportación e Inversiones**
- **Eurostat**
- **Agència Internacional de l'Energia (IEA)**
- estadístiques energètiques nacionals i europees.

Aquestes dades permeten contextualitzar el pes dels diferents països en el comerç exterior i l'origen geogràfic dels subministraments energètics.

Valoració general de les fonts

La combinació d'aquestes fonts permet construir una anàlisi que integra diferents perspectives:

- **institucional i macroeconòmica** (organismes internacionals)
- **europea i nacional** (institucions econòmiques)
- **prospectiva i de mercat** (serveis d'estudis)
- **acadèmica** (literatura econòmica)

- **informativa** (premsa especialitzada).

Aquesta pluralitat de fonts contribueix a reforçar la solidesa analítica del document i permet interpretar el conflicte al Golf Pèrsic no només com un esdeveniment geopolític puntual, sinó com un fenomen amb potencials implicacions macroeconòmiques rellevants per a Europa, Espanya i Catalunya.

Conclusió de l'apartat

Les fonts utilitzades combinen organismes internacionals, institucions econòmiques europees i espanyoles, serveis d'estudis, literatura acadèmica i premsa especialitzada. Aquesta base documental permet analitzar amb rigor els mecanismes de transmissió dels xocs energètics i els possibles efectes econòmics derivats de l'escalada del conflicte al Golf Pèrsic.

15. Conclusions generals

El conflicte geopolític al Golf Pèrsic constitueix un dels factors de risc més rellevants per a l'economia internacional en el context actual. La regió concentra una part essencial de la producció mundial d'hidrocarburs i controla rutes marítimes estratègiques per al comerç energètic global. Qualsevol escalada militar o interrupció logística en aquesta zona té el potencial de generar efectes macroeconòmics significatius a escala mundial, especialment a través dels mercats energètics.

L'anàlisi desenvolupada en aquesta addenda mostra que els efectes econòmics del conflicte no es limiten a un possible increment puntual dels preus del petroli o del gas. Es tracta d'un fenomen que pot desencadenar una cadena de transmissions que afecten l'activitat econòmica, la inflació, el comerç internacional, la competitivitat industrial i les decisions de política monetària.

Des d'aquesta perspectiva, les conclusions principals es poden agrupar en diversos àmbits: l'entorn geopolític i energètic, els efectes macroeconòmics, les implicacions per a Espanya i Catalunya, i les orientacions de política econòmica.

15.1 El conflicte al Golf Pèrsic com a risc sistèmic per a l'economia global

La primera conclusió és que el conflicte al Golf Pèrsic s'ha d'interpretar com un risc sistèmic per al funcionament de l'economia internacional. La regió concentra alguns dels principals productors mundials de petroli i gas i és el punt de pas d'una part molt significativa del comerç energètic mundial, especialment a través de l'estret d'Ormuz.

Aquesta concentració geogràfica de recursos i infraestructures implica que les tensions geopolítiques poden generar impactes molt superiors al pes econòmic directe dels països implicats. Fins i tot en absència d'una interrupció física del subministrament, la percepció de risc pot generar increments dels preus energètics i volatilitat als mercats financers.

Els conflictes en aquesta regió tenen, per tant, una capacitat elevada de desestabilitzar els mercats globals, especialment en contextos en què l'economia internacional ja presenta fragilitats o incerteses.

15.2 El xoc energètic com a principal canal de transmissió

L'element central del risc econòmic associat al conflicte és el possible increment sostingut del preu del petroli i del gas. Els mercats energètics reaccionen de manera immediata davant tensions geopolítiques perquè el subministrament energètic és percebut com un bé crític i estratègic.

Aquest increment de preus constitueix el primer esglaó d'una cadena de transmissió que afecta progressivament el conjunt de l'economia. L'energia és un input transversal present en pràcticament totes les activitats productives i logístiques, de manera que el seu encariment incrementa els costos empresarials i redueix la renda disponible de les llars.

La literatura econòmica mostra que els xocs energètics acostumen a tenir efectes simultanis sobre la inflació i el creixement econòmic, generant situacions que poden combinar pressions inflacionàries amb una desacceleració de l'activitat.

15.3 Impacte potencial sobre la inflació, el PIB i l'ocupació

Les estimacions analitzades indiquen que un augment permanent del 10% del preu del petroli podria tenir efectes mesurables sobre les principals variables macroeconòmiques.

En el cas de l'economia espanyola, aquest tipus de xoc podria traduir-se aproximadament en:

- un increment de la inflació general d'entre **0,2 i 0,4 punts percentuals**, amb una referència central propera a 0,3 punts;
- una reducció del creixement del PIB d'entre **0,2 i 0,4 punts percentuals**;
- una desacceleració equivalent en el ritme de creació d'ocupació.

Aquests efectes podrien intensificar-se si el xoc energètic s'acompanyés d'un increment significatiu del preu del gas natural o si la tensió geopolítica afectés de manera prolongada el comerç internacional i les cadenes logístiques.

Tot i que aquestes magnituds poden semblar moderades en termes agregats, cal tenir en compte que el seu impacte pot ser molt més intens en sectors concrets o en determinats territoris amb una especialització industrial o logística elevada.

15.4 Vulnerabilitats específiques de les economies importadores d'energia

Els efectes dels xocs energètics no són iguals per a tots els països. Les economies que depenen en gran mesura de les importacions de petroli i gas són especialment vulnerables perquè l'encariment de l'energia implica una transferència de renda cap a l'exterior.

En el cas d'Espanya, aquesta vulnerabilitat continua sent significativa malgrat els avenços en diversificació energètica i el desenvolupament de les energies renovables. L'augment dels preus del petroli i del gas incrementa la factura energètica exterior i pot deteriorar els termes d'intercanvi de l'economia.

Aquesta dependència explica per què els conflictes a regions productores d'hidrocarburs tenen un impacte potencialment més gran en economies com l'espanyola que en països exportadors d'energia.

15.5 Impacte sobre el teixit productiu català

L'economia catalana presenta algunes característiques que condicionen la manera com es transmeten els xocs energètics.

Catalunya és una economia altament oberta, amb un pes important de la indústria manufacturera, una elevada integració en cadenes de valor internacionals i una gran dependència del transport i de la logística. Aquestes característiques fan que l'encariment de l'energia i dels costos logístics pugui tenir efectes significatius sobre la competitivitat de diversos sectors.

Entre els sectors potencialment més exposats destaquen:

- la indústria química i farmacèutica
- la metal·lúrgia i altres activitats manufactureres intensives en energia
- el transport i la logística
- alguns segments de l'agroalimentació
- activitats exportadores amb forta competència internacional.

En aquests sectors, l'augment dels costos energètics pot afectar els marges empresarials i la capacitat competitiva, especialment si altres regions del món afronten el xoc amb condicions energètiques més favorables.

15.6 Importància dels efectes indirectes i sistèmics

Una de les conclusions més rellevants és que els efectes econòmics del conflicte no es limiten a les relacions comercials directes amb els països implicats. De fet, el pes comercial bilateral d'aquests països en el comerç exterior català és relativament moderat.

El risc principal prové dels **efectes indirectes i sistèmics** del conflicte, que es transmeten a través dels mercats energètics, de la inflació, de la logística global i de la confiança econòmica.

Aquest tipus d'efectes poden afectar el conjunt de l'economia fins i tot en absència d'una relació comercial directa intensa amb els països implicats en el conflicte.

15.7 Necessitat d'una resposta institucional coordinada

Davant un risc econòmic d'aquestes característiques, la resposta institucional ha de ser necessàriament multinivell. La Generalitat de Catalunya, el Govern d'Espanya i la Unió Europea disposen de competències diferents però complementàries per afrontar els efectes del xoc.

La Generalitat pot actuar principalment en l'àmbit de:

- suport al teixit empresarial
- seguiment econòmic i sectorial
- programes d'eficiència energètica
- suport a la internacionalització i diversificació de mercats.

El Govern d'Espanya té competències més àmplies en:

- política energètica
- seguretat de subministrament
- política fiscal i industrial
- coordinació amb la Unió Europea.

Per la seva banda, la Unió Europea constitueix el marc fonamental per a la gestió de la seguretat energètica i per a la coordinació de polítiques en el mercat interior.

La qualitat de la resposta dependrà en gran mesura de la capacitat de coordinar aquestes tres dimensions institucionals.

15.8 Importància de la resiliència energètica i industrial

El conflicte reforça una idea que ja havia emergit amb força després de la crisi energètica derivada de la guerra d'Ucraïna: la seguretat energètica és també una qüestió de seguretat econòmica.

La reducció de la dependència de combustibles fòssils importats i el desenvolupament de fonts energètiques alternatives no són només objectius climàtics, sinó també instruments per reduir vulnerabilitats geopolítiques.

En aquest sentit, l'acceleració de la transició energètica, l'eficiència energètica industrial i la diversificació de proveïdors constitueixen elements clau per reforçar la resiliència econòmica.

15.9 Necessitat de mecanismes permanents de seguiment

Un altre element central és la necessitat de disposar de mecanismes institucionals que permetin seguir de manera sistemàtica l'evolució dels impactes econòmics del conflicte.

El Govern de la Generalitat ha aprovat la creació d'un Grup de Treball Interdepartamental ad hoc per aquesta qüestió i que està encapçalat pel President de la Generalitat, i que té com a objectiu satisfer la necessitat d'articular un sistema estable de monitoratge que integri informació econòmica, sectorial i empresarial, i que permeti adaptar les polítiques públiques en funció de l'evolució de la situació.

La disponibilitat d'informació actualitzada i d'anàlisi prospectiva és essencial per anticipar riscos i evitar respostes tardanes o insuficients.

15.10 Reflexió final

Els conflictes geopolítics en regions energètiques estratègiques continuaran formant part de l'escenari internacional durant els propers anys. L'economia global es troba en una fase de transformació marcada per la transició energètica, la reorganització de les cadenes de subministrament i l'augment de la competència geopolítica entre grans potències.

En aquest context, la capacitat d'anticipació, resiliència i adaptació de les economies esdevé un factor determinant de la seva competitivitat i estabilitat.

Per a Catalunya i per a Espanya, això implica la necessitat de reforçar:

- la seguretat energètica
- la competitivitat industrial
- la diversificació de mercats
- la capacitat d'anàlisi geoeconòmica
- i la coordinació institucional davant riscos globals.

La gestió adequada d'aquests reptes determinarà en gran mesura la capacitat de l'economia per afrontar amb èxit un entorn internacional cada vegada més complex i incert.

Departament d'Economia

Salvador Guillermo Viñeta

Director de Economia i Estudis

Karina Azar Benchoam

Economista Sènior

Departament d'Internacional

Kilian Garcia

Director d'Internacional

Per a més informació:

www.foment.com
93 484 12 58
comunicacio@foment.com